

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE'DE ANTRENÖR YETİŞTİRME
POLİTİKALARI VE FARKLI ÜLKELERLE
KARŞILAŞTIRILMASI**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şölen de ELMAS**

Enstitü Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. İrfan GÜLMEZ

HAZİRAN-2001

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE'DE ANTRENÖR YETİŞTİRME
POLİTİKALARI VE FARKLI ÜLKELERLE
KARŞILAŞTIRILMASI**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şölen ELMAS**

**Enstitü Anabilim Dalı : BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ**

Bu tez/...../ 2001 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

KISALTMALAR	II
ŞEKİLLER LİSTESİ	III
TABLolar LİSTESİ	IV
ÖZET	V
SUMMARY	VI
GİRİŞ	1
1. EĞİTİM VE SPOR EĞİTİMİNE GENEL YAKLAŞIM	4
1.1. Eğitim.....	4
1.2. Spor Eğitimi.....	4
1.3. Spor Eğitimcisi.....	5
1.4. Spor Eğitimcisinin Özellikleri.....	6
2. TÜRKİYE’DE SPOR EĞİTİMİNE TARİHİ YAKLAŞIM	10
2.1. Cumhuriyet Döneminde Spor.....	10
2.2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlük Bünyesinde Antrenör Eğitimi.....	11
2.3. Antrenör Eğitim Kursları.....	14
3. TÜRKİYE’DE ANTRENÖR EĞİTİMİNDE MEVCUT DURUM	19
3.1. 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanunu Dönemi.....	19
3.1.1. Amatör Federasyonlar.....	19
3.1.2. Profesyonel Federasyonlar.....	24
4. ÜNİVERSİTELER BÜNYESİNDE ANTRENÖR EĞİTİMİ	25
4.1. Celal Bayar Üniversitesi.....	27
4.2. Çukurova Üniversitesi.....	30
4.3. Dicle Üniversitesi.....	32
4.4. Gazi Üniversitesi.....	34
4.5. Kocaeli Üniversitesi.....	37
4.6. Marmara Üniversitesi.....	40
5. BAZI YABANCI ÜLKELERDE SPOR EĞİTİMCİLERİNİN YETİŞTİRİLMESİ	43
5.1. Avrupa Birliğinde Antrenörlük Eğitimi.....	43
5.1.1. Avrupa Birliğinde Antrenörlerin Görev Alanı.....	48
5.1.2. Avrupa Birliğinde Antrenör Eğitimi.....	49
5.1.3. Avrupa Birliğinde Antrenörlük Mesleğinin Hukuki Dayanakları.....	49
5.1.4. Avrupa Birliğindeki Antrenörlük Mesleğinin Değişkenliği.....	50
5.1.5. Avrupa Spor Birliği Enstitülerinin Yapısı.....	52
5.2. Bazı Ülkelerde Antrenörlük Eğitimi.....	53
5.2.1. İsviçre’de Antrenörlük Eğitimi.....	53
5.2.2. Almanya’da Antrenörlük Eğitimi.....	56
5.2.3. Macaristan’da Antrenörlük Eğitimi.....	62
5.2.4. İsrail’de Antrenörlük Eğitimi.....	63
SONUÇ VE ÖNERİLER	67
KAYNAKLAR	74

EKLER	77
EK – 1. 2000 Yılı itibari ile Antrenör Sayıları	77
EK – 2. 1997 Yılında Çıkarılan Antrenör Eğitim Yönetmeliği Müfredat Programı	78
EK – 3. 1994 Yılında Çıkarılan Antrenör Eğitim Yönetmeliği Müfredat Programı	79
ÖZGEÇMİŞ	80

KISALTMALAR

A.E.B.	:Antrenörlük Eğitimi Bölümü
B.E.S.Y.O.	:Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
B.T.G.M.	:Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
C.B.Ü	:Celal Bayar Üniversitesi
D.Ü.	:Dicle Üniversitesi
D.F.B.	:Almanya Futbol Federasyonu
D.S.H.S.	:Almanya Köln Spor Akademisi
G.Ü.	:Gazi Üniversitesi
G.S.B.	:Gençlik Spor Bakanlığı
G.S.G.M.	:Gençlik Spor Genel Müdürlüğü
H.R.G.	:Almanya Yüksekokulu
K.Ü.	:Kocaeli Üniversitesi
M.Ü.	:Marmara Üniversitesi
T.İ.C.İ.	:Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
T.S.K.	:Türk Spor Kurumu

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1. Ülkemizdeki Yıllar İtibariyle Antrenör Mevcudu.....	18
Şekil 2. Antrenörlük Eğitimleri Bölümü Ders Dağılımları.....	21
Şekil 3. Celal Bayar Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	22
Şekil 4. Çukurova Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	25
Şekil 5. Dicle Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	27
Şekil 6. Gazi Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	29
Şekil 7. Kocaeli Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	32
Şekil 8. Marmara Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi.....	35
Şekil 9. Spor Biliminin Hedef Çalışma Alanları.....	53

TABLULAR LİSTESİ

TABLULAR

	Sayfa No
Tablo 1. 1987 Antrenör Eğitimi Müfredatı.....	16
Tablo 2. 1994 Antrenör Eğitimi Müfredatı.....	16
Tablo 3. Basamak III.....	41
Tablo 4. Basamak IV.....	42
Tablo 5. Basamak V.....	43
Tablo 6. Avrupa'daki Direktiflere Uygun Olan Spordaki Mesleklerin Sistematiği..	54
Tablo 7. DFB'de Antrenörlük Eğitimi.....	56
Tablo 8. Nat' Holman Koç ve Eğitici Okulu Profesyonel Yapısı.....	59
Tablo 9. Nat' Holman Koç ve Eğitici Okulu Ders Piramidi.....	60

ÖZET

Sporun evrensel boyutlara ulaştığı günümüzde spor eğitimcisinin üstlendiği rol önemlidir. Bu itibarla çalışmamızda antrenörlük eğitiminin ülkemizdeki mevcut durumunu ve olması gereken durumu ortaya koymaya çalışan bir araştırma yapılmıştır.

Günümüzde antrenörlük eğitimi artık gönüllü bir faaliyetten ziyade bir meslek olma yolunda hızla ilerlemektedir. Bu gelişimin şartlarına uygun antrenörlük eğitiminde ülkemizdeki durum karmaşık bir yapıya sahiptir. İlgili kurumlar arasında koordinasyon yeterli değildir. Bu farklı kurumlar farklı metotlarla aynı amaca hizmet etmeyi arzu etmektedirler. Araştırmamızda eğitim programları değerlendirilerek, ortak ve farklı yönleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda antrenör eğitimine önem veren bazı Avrupa ülkelerinin eğitim programları incelenmiştir. Bu incelemeler ışığında antrenör eğitiminin taşıması gereken hususları ortaya koymaya çalıştık. Ayrıca antrenörlüğün bir meslek olarak toplumda yerini alabilmesi için Avrupa Birliği antrenörlük alt yapısı içerisinde sosyal ve hukuki dayanakları ele alınarak, yeni bir yapılanma geliştirilmiştir.

SUMMARY

As the sports reached a global characteristic, The role of trainers has become much more important. In this study we wanted to expres the current and the ideal level of trainers education in our country. Today, educating the sport trainers is no longer a vulonteer activity but it is a professionel carrier. The education of trainers in our country has a complicated structure. There is a lack of coordinationon between the related institutions.İn fact these different institutions are working for the same purpose with different methods.İn this research education programms of some european countries which attached great importance to the education of traniers has been examined to figure out their similarities and differenties.

As a result of this researh we tried to find out the qualifications reguired for the education of the trainers. Additionaly we tried to develop a new structure of trainer education based on the social and legal state of it in european union in order to make spor training a professionel carreer.

GİRİŞ

Ülkemizde sporun gelişimi Cumhuriyetin kurulduğu günden itibaren hep arzu edilmiştir. Bu konuda bir çok kurumlar oluşturulmuş, sürekli araştırmalarla gelişim hedeflenmiştir. Bu düşüncelerle ilk yıllarda sporda gelişmiş ülkelere eğitimeiler gönderilerek uzmanlaşma sağlanması amaçlanmıştır.Ancak daha sonraki yıllarda bu çalışmalar en düşük seviyeye indirilmiştir.Eğitimin öneminden herkesin bahsetmesine rağmen özellikle spor eğitiminde ve spor eğitmeni yetiştirilmesine gereken önem verilmemiştir.

Her geçen gün daha fazla ülkenin sporu Ulusal kıvancı geliştirmede,Uluslararası ilişkileri iyileştirmede,dış politikada kullanılması genel olarak antrenörleri ve özel olarak da antrenör eğiticilerini bir çok mücadele ile yüz yüze getirmektedir bu sebeple günümüzde modern spor antrenörünün üzerinde meydana getirdiği taleplerin karşılanması daha da önem kazanmıştır.Yüksek başarı arayışının antrenörlerde geniş bilgi ve spor bilimi,spor tıbbı ve diğer ilgili alanlardan uzmanlarla yakın çalışma yeteneği gerektireceğine dikkat

çekilir. Ayrıca standartlardaki bu artışın beraberinde her ne koşulla olursa olsun kazanmak için artan baskı ortaya çıkaracağı iddia edilmektedir. Bu baskı sonucu da antrenörlerde oyuncusunun kendini ve mesleğini koruma ihtiyacının üstün geldiği görülür. Antrenörler derneklerinin üyelerine rehberlik etmek, düzene sokmak ve gerekli olduğu yerde pratik kurallarını zorlamak için ortaya çıkarmaları gerektiğine inanmaktadır. Topluluk sporunda sürekli bir artış olacağı tahmin ve antrenörlerin sakatlar ve gençler gibi belirli Guruplar hakkında uzman bilgiye ihtiyaç duyacakları düşünülmektedir. Son olarak tam gün ve yarım gün antrenörlere artan talep, antrenörün eğitilmesi ve yayılması için yerel ve milli stratejileri yerine getirmede ideal fırsatı sağlamak olarak görülmektedir.

Antrenörlerin sporun gelişmesinde ki önemine geçmeden antrenör kelimesinden ne anladığımızı tekrar gözden geçirmek iyi olur. Geçmişte bu kelime bir dizi göreve katılan çeşitli insanları tarif etmek için kullanılmıştır. Fakat asla açık olarak tarif edilmemiştir.

Sonuç olarak antrenörler gönüllülerin hevesli ordusu ve yüksek profesyonelliğe adanmış bir Gurup olarak tasvir edilebilirler.

Şüphesiz antrenörlük çok karmaşık bir iştir. Antrenörler bir çok farklı durumda tüm yaşlardan ve kabiliyetten geniş bir insan çeşidiyle çalışırlar. Eğer hüner (yetenek) sistemli bir usulle beslenmek ve gelişmekse sporun tüm dallarında iyi eğitilmiş antrenörlerin çalışması önemlidir.

Tüm çocuklar sporcu doğmaz ama çoğu doğuştandır. Biraz yardımla dünya galibi olabilirler. Ama biri onlara yardım etmek zorundadır. İşte antrenörlük burada devreye girer ve sporcular gibi antrenörlerde antrenör olarak doğmazlar, eğitilirler. Fakat yeterli sayıda antrenör ve eğitici kursu yoktur. Bunun sebeplerinden biri antrenör için kariyer umudunun olmamasıdır.

Antrenörlerin iş ve işsizlikleri onların toplumdaki rollerini belirlemede diğer bir anahtar alandır. Ülkelerin çoğunda antrenörlerin tamamına yakını gönüllülerdir. İnsanlar gönüllü olarak zamanlarını vermekte daha az istekli olduklarından bu durum sporun ve sporcunun gelişmesine artan oranda problem olmaktadır.

Yeni Zelanda'da gönüllüler tarafından çevrilen antrenörlüğü ödüllendirme stratejileri geliştirmek için spor komisyonları tarafından kampanya başlatılmıştır. Kanada ve Avusturya gibi diğer ülkeler antrenörlük statüsünü geliştirmek ve daha çekici bir meslek yapmak için “Yılın Antrenörü “ kampanyası düzenleyerek antrenörlerin profilini yükseltmeye çalışmışlardır.

Ülkemizde de antrenörlüğün toplumdaki rolü profesyonellerin dışında farklı değildir. Özellikle amatör spor içerisindeki antrenörlerin teşvik edilmesi, ödüllendirilmesi önemlidir. Böylece toplum içerisinde sosyal statüleri yükselecek ve daha fazla insanın spor eğitimcisi olma hevesi artacaktır..

Toplumda spora olan hayranlık ve medyanın artan ilgisi, bugün spor kültürünü geliştirmiştir. Bu gerçek antrenörlere de ciddi sorumluluklar yüklemektedir. Antrenör bir yandan müsabakadaki başarıdan ve diğer yandan takımın kurulmasında önemli bir sorumluluğa sahiptir. Diğer yandan bağlı bulunduğu kuruluşun toplumdaki imajını da göz önünde tutmalıdır. Ayrıca antrenörlerin toplumda spor kültürünün geliştirilmesinde etkin rol oynadıklarını düşünmekteyiz.

Elit sporcu yetiştirilmesinden, sağlıklı bir toplumun oluşumuna, toplumda spor kültürünün oluşumu ve sosyal barışın gerçekleşmesinde rol oynayan antrenörlerin eğitimi özel olmalıdır.

Çalışmamızda bu görüş açısından hareketle, antrenör eğitiminin gelişimi ve günümüzdeki geldiği noktayı ortaya koymaya ve yapılması gerekenleri somutlaştırmayı hedef olarak değerlendirme amaçlanmıştır.

Öncelikle eğitim kavramları ele alınmış ve ülkemizdeki spor eğitiminin tarihsel gelişimi değerlendirilmiştir. Daha sonra mevcut durum ele alınmış Avrupa ülkeleri ile mukayese edilerek ideal program ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1. EĞİTİM VE SPOR EĞİTİMİNE GENEL BİR YAKLAŞIM

1.1. Eğitim

Eğitim üzerinde şimdiye kadar çok durulmuştur. Her eğitimci kendi yaşadığı devrin koşullarını ve felsefî görüşlerini yansıtan tanımlar yapmışlardır. Bunlar: (Özmen,1978:16)

“Eğitim, yetişkin kuşakların, toplumsal yaşama elverişli olmayanlar üzerinde yaptığı etkidir”.

Eğitim; bu alanın uzmanlarınca değişik ifadelerle tanımlanmaktadır. Ancak tüm eğitim uzmanları tanımlarında ortak işaret ettikleri noktalar bulunmaktadır.

Eğitim kişiyi bedensel ve ruhsal geliştirilmesi ve yetiştirilmesidir.

İnsan davranışında bilgi, beceri anlayış, ilgi ve diğer kişilik nitelikleri yönünden belli gelişimler sağlamak amacıyla yürütülen etkiler sistemidir, şeklinde tanımlar yapılmıştır.

1.2. Spor Eğitimi

Eğitim doğal olarak üç yönde etkinlik halindedir.

Birincisi; çocukta bulunan güç ve yetenekleri geliştirmeye çalışır; doğuştan gelen ve tomurcuk halinde bulunan güçleri harekete getirir, uyandırır ve büyüme durumuna getirir. Bu çerçevede eğitim, bakım ve özen demektir.

İkincisi; daha sonra çocuğun sahip olduğu ruhsal güçleri geliştirir, meydana çıkarır, donatır ve etkili yapar. Bu çerçevede de öğretici ve eğitici dir.

Üçüncü olarak, çocuğun büyümesini ve edinimler kazanmasını düzenler, yönetir, istenilen ölçülere getirir ve olgunlaştırır. Bu çerçevede ise yetiştirici ve yöneticidir. Eğitimin amacı ihtiyaca göre insan yetiştirmektir.

Genel spor bilim eğitiminin farklarıyla antrenörlük bilim eğitim içeriklerinde de farklar meydana çıkmıştır. Antrenörlük bilimi, kendini spor bilimi çatısı altında birleşik ve kullanımla ilgili disiplin olarak algılar bilimsel bilgi gelişmesi bir taraftan spor biliminin “ana disiplinlerine”, mesela tıpla ilgili spor, spor biomekanik, spor psikolojisine vs. yönelir. Diğer taraftan antrenörlük bilim içerikleri doğal olarak antrenörlüğün ve yarışmaların gerçekleştirilmesine göre düzenlenmiştir. Yukarıda belirttiğimiz gibi antrenörlük bilimi, spor biliminin farkları olarak görüldüğüne göre, çalışma sporunda bilimsel antrenör olarak çalışma kişide şimdiki gelişme durumunda, önemli bilimsel bilgilerin bütünleşmesi ve toplanması istenir. Bu özellikle spor bilim bilgi gelişmesine yönelir. Antrenörlük bilim eğitiminin ağırlık noktası, örn. biomekanik veya psikolojik içerikler, bunda dahil değildir(Bisanz,1995:152).

1.3. Spor Eğitimsi

Uygulamacılar ve teorisyenlerin birlikte koordinasyonu sağlaması bu disiplinin temel unsurudur. Bunun gerçekleşebilmesi ancak doğru ve bilimsel eğitimle sağlanacağı açıktır.

Eğitimin temel amaçlarından olan verimliliğin artırılması sporunda temel amacdır. Sporda istenilen seviyede gelişimin sağlanabilmesi ancak spor eğitimciliği alanında eğitilmiş insanlarla mümkün olur. Sporcuların başarısı ve antrenörlerin becerisi ayrılmaz bir şekilde birbirlerine bağlıdır (a.g.e.148).

Antrenörlerin sağlam ve kapsamlı bir uzmanlık bilgisinin yanında, günlük antrenörlük uygulamalarında da kullanılabilen pedagojik, psikolojik ve spor tıbbıyla ilgili bilgilere de ihtiyacı vardır(Martens,1998:11).

1.4. Spor Eğitimcisinin Özellikleri

Spor eğitimcisinin başarılı olabilmesi için gerekli olan bazı temel özelliklere sahip olmaları gerekmektedir.

Bu özelliklerden bazıları aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Sporcu, sporcuları ve diğer görevlerini sevmeli
- Spora olan katkısının amaç ve hedeflerini önceden tespit etmeli
- Sporla ilgili yayınları okumalı ve kendisini bu alanda geliştirmeli
- Sporla ilgili yeniliklere açık olmalı
- Spor eğitimcisi diğer görevliler ve sporcular ile iyi ilişkiler içerisinde bulunmalı
- Dürüst ve çalışkan olmalı
- Mümkün olan en iyi eğitime sahip olmak
- En az bir yabancı dil bilmeli veya öğrenmeye gayret etmeli
- Ülkenin milli ve milletler arası durumu dikkate alarak memleket menfaatlerini kendi kişisel çıkarlarından her zaman üstün tutmalı
- Başka insanları da düşünmeli ve yardımcı olmalı
- Başkalarını da dinlemeli bütün konularda her şeyi ben biliyorum dememeli
- İyi bir organizatör olmalıdır

Bu özelliklerin bir çoğu genel olarak tüm eğitimcilerde bulunması gereken özelliklerdir.

Tanımlardan anlaşılıyor ki spor eğitimcilerinde aranan özelliklerde kesin kurallar yoktur. Buna rağmen sporda başarı göstermiş ülkelerde spor eğitimcisi olmak isteyen bireylerden

yukardaki özelliklerin bir çoğunu taşıyor olması istenmektedir. Spor eğitimciliğinde temel unsurlardan biri de çocuk ve gençlerin eğitiminde görev alacak antrenörlerdir .Çocukluk ve geçlik çağında uygun ve sağlam bir temel yerleştirilmesi, sporda verimin artmasını sağlayacaktır. Bu itibarla, onların eğitiminde görevli antrenörlerin mesleki kalitesinin yüksekliği en mühim unsurlardan biridir.

Antrenörler, sporcu adaylarına kendilerine mahsus özelliklere uygun yardım etmeli ve geliştirmelidir. Öyle ki; “ne çocukların antrenörlüğü gençlerin, ne de gençlerin antrenörlüğü yetişkin sporcuların küçültülmüş bir modelidir.” Bu kısımlarda çalışacak antrenörler hangi disipline mensupsa, o bahislerle ilgili makul bilgi sahibi olmalıdır.

İşin gereğine bakılırsa; çocuk ve gençlerin antrenörünün, “müsabık antrenörü” değil “eğitici antrenör” vasıflarına sahip olmalıdır. Çünkü ikisi arasında fark vardır. Şöyle ki; müsabık antrenörü takımın kazanması için her şeyi verir. Başarılı da olabilir. Fakat böyle antrenörler her zaman iyi “eğitici antrenör” demek değildir (Jaky,1990:30).

Çocuk ve genç takımlarda çalışan “eğitici antrenörler”, şayet iyi bir spor kariyeri ve pedagog olarak örnek teşkil ediyorsa, onlardan kabul görür. Spor pratiğindeki becerisi, karakteri, gençlerin davranışları hakkındaki bilgisi, problemlerin çözümündeki yaklaşımı bu hususta fonksiyonunu arttırır(Lee,1993:35).

Görülüyor ki, çocuk ve genç takım antrenörlerinin eğitimleri, bu bilgileri ihtiva etmelidir. Bu itibarla, genç takım antrenörleri aşağıda belirtilen hususları sporcularına aktaracak tarzda yetiştirilmelidir.

Bu hususlar şunlardır: (Bisanz.1987:84).

- Maç tekniği ve taktiği
- Oyunculara fırsat eşitliği, kendilerine güven
- Oyun içersinde oyuncuların inisiyatifini sınırlamamak
- Sorumluluk,
- Kendini eleştirmek,
- Davranışlarda ölçülü ve emsal teşkil etmek
- İnsani ilişkiler kurmak

- Çocuğun çevresinin desteğini sağlamak
- Problemlerin çözümüne yardımcı olmak
- Gurup dinamiğini tesis ederek “ben” den “biz” e giden bir sosyal görünüm için temel oluşturmak, gibi hususlardır

Aynı zamanda, çocukları “değişim süreçlerinden” de sorumludurlar. İşin gerçeğinde ise; bu süreç için çeşitli uzmanlara da ihtiyaç vardır. Bununla birlikte, onların özel bilgileri öylesine derin olmalı ki, bu uzmanlardan aldıkları bilgileri pratikte uygulayabilmelidirler. Bu sebeple iyi yönde gelişime açık, özellikle “değişim süreçleri” hususunda bilgi sahibi olarak yetiştirilmelidir.

O halde “eğitici antrenörler” bu bilgilerle ilgili müfredat programlarına tabi tutulmalıdır. Bu hususlar (Eisner,1985:75):

Çocuk ve gençlerin gelişim ve sağlık koşulları

- a) Antropometrik karakteristikler
- b) Psikolojik karakteristikler
- c) Motor yetenekler
- d) Teknik- Taktik yeteneklerdir.

Çocuk ve gençlerin “performans sporcusu” olarak yetişmesinde, antrenörlerin bu bilgilerle donatılması mühim bir unsurdur.

İsrail Wingate Enstitüsü Antrenörlük Bölümü direktörü Dr. Rubi Shalev’in spor eğitimcisinde olması gereken özellikleri yukarıdakilere benzer, ancak geniş bir çerçevede toparlamıştır (Shalev,2001:7).

-Niçin eğitici olduğunu iyi bilmeli,
-Lider olmalı,

- Kendine hakim olmalı
- Adil olmalı,

- İlerlemek için yeterince çalışıp çalışmadığının farkında olmalı,

-Kişilerle nasıl iletişim kuracağını iyi bilmeli,

-Farklı dilleri konuşabilmeli bu İngilizce Almanca değil çocuklarla, gençlerle ve ebeveynlerle ve yöneticilerle,

-Eleştiri almaktan kaçınmamalı

-Farklı fikirlere açık olmalı,

-Araştırmacı olmalı,

-Aşağıdaki konularda bilgili olmalı,

a)Spor bilimi,

b)Spor teorisi,

c)Farklı sporların kuralları,

-İyi bir anlatıcı olmalı ve sistemli çalışmalı,

-Kazanan olmalı

-Sporcuların psikolojisini bilmeli

-Yarış psikolojisini bilmeli,

-Zeki olmalı,

-Çok okumalı, analiz yapmalı ve devamlı yeni bilgileri öğrenmeli, yapılan seminerlere katılmalı,

-Çok çalışmaya hazır olmalı, çok çalışmayı istemeli,

-Kazanmanın ana konu olduğunu ama 1 numara olmak için kazanmanın yeterli olmadığını bilmeli.

2. TÜRKİYE’DE SPOR EĞİTİMİNE TARİHİ YAKLAŞIM

2.1. Cumhuriyet Döneminde Spor

1923 yılında cumhuriyetin ilanıyla her alanda başlatılan kalkınma seferberliği doğrultusundaki çalışmalar Türk sporundaki önemli gelişmelerin başlangıç yılı olmuştur.

Türkiye Cumhuriyetinin ilk ulusal spor yönetimi, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakıdır (T.İ.C.İ). 1922 de yasal oluşumu tamamlayarak fiili görevine 1923 yılında başlamıştır. O dönemde bir çok problem yaşamış ama devam ettirerek 1936 yılında kendi kendini fes etmiştir. Bu dönemin en önemli özelliği spor yönetiminin kulüplere bırakılmasıydı (Fişek,1985:99):

Gelişen olaylarla birlikte çeşitli spor dallarını ve bunlarla ilgili kuruluşlar ortaya çıkmasından sonra “sporda devletçilik” fikri ortaya çıkıyor. Sporun tek bir merkezden yönetilmesi gerektiği düşüncesiyle devlet spor yönetimine ağırlığını koyuyor. Bu nedenle 1939 yılında Türk Spor Kurumu’nu (TSK) kurarak spor yönetimini T.İ.C.İ den devralıyor. (Keten,1993:41).

Kanunla kurulan TSK’ nın o dönemin tek partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) kontrolünde kısa süre görev yapmıştır. 1938 yılından itibaren de 3530 sayılı kanunla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) TSK’nın yerini almıştır. 1986 yılında yeniden düzenlenerek faaliyetini Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak günümüze kadar sürdürmüştür.

1922 yılında kurulmuş olan TMOK 1962 yılına kadar Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlı iken bu tarihten sonra TMOK bağımsız bir kuruluş olmuştur. Problemlerin ve ihtiyaçların giderilmesi amacıyla 1969 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur (G.S.B). (Demirel,1986:43).

Sporda devlet yönetiminin yeniden düzenlenmesiyle Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı birleştirilerek Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (M.E.G.S.B) kurulmuştur. 1983 yılında ise artan ihtiyaca cevap verememesi nedeniyle 1986 yılında 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü yasası kabul edilmiştir.

18 Mart 1989 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ikiye ayrılıyor. Milli Eğitim Bakanlığı yeniden kurulurken spor faaliyetleri bakanlığa bağlanmıştır ve Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü haline dönüştürülmüştür (Fişek,1985:105).

2.2. G.S.G.M. Bünyesinde Antrenör Eğitimi

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 3289 sayılı teşkilat kanununda belirtildiği üzere spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişimini sağlamak, spor idarecisi, monitör, antrenör, diğer spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını arttırmak, Eğitim merkezleri kurmak, ayrıca beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi arttırıcı yayınlar yapmak ve faaliyetlerde bulunmak teşkilatın görevleri arasında yer almaktadır.

Bu amaçla eğitim hizmeti olarak her yıl spor alanında hizmet veren kurum ve kuruluşların istek ve ihtiyaçları doğrultusunda aşağıdaki spor eğitim programlarının yapılmasını planlar. (2000 yılı eğitim planı)

- Temel çalıştırıcı (monitör), 1.inci, 2.inci, 3. inci kademe antrenör yetiştirme kursları
- Antrenör gelişim seminerleri
- Sporla ilgili konularda panel, sempozyum, seminer ve konferanslar
- Teşkilatta görevli kadrolu ve sözleşmeli antrenörler için gelişim seminerleri
- 26 ilde faaliyet gösteren sporcu eğitim merkezlerindeki sporcu öğrencilerin test ve ölçümleri ile yıl içerisindeki inceleme ve denetlemeleri
- Sporcu Eğitim Merkezlerine her yıl öğretim sezonu için alınacak öğrenci-sporcuların seçme ve yerleştirme sınav ve yarışmaları
- Spor eğitimi için gerekli olan bilimsel ve teknik yayınların basımı, satın alınması, görsel ve işitsel yayın hizmetleri
- Spor Eğitimi Sağlık ve Araştırma Merkezinde (SESAM) Milli takım sporcularının ve diğer sporcuların performanslarının test ve ölçümlerinin değerlendirilmesi
- Spor Masörlüğü kursları
- Tüm antrenörlere yönelik doping mücadele seminerleri

İmkanlar çerçevesinde hazırlanan eğitim programları ile federasyonlarımızın, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerimizin ve sporla ilgili tüm kurum ve kuruluşların büyük oranda ihtiyaç duydukları spor elemanlarının yetiştirilmesi ile gelişmelerinin sağlanması hedeflenmiştir.

Spor eğitimi programlarına katılmak isteyenler uygulama programlarının özelliklerine göre; İllerde Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine, Merkezde ve Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı ile ilgili Federasyonlara başvurmaları gerekmektedir.

Spor eğitim planında yer alan programlar; ekteki yönerge ile her eğitim programı için öngörülen açıklamalara göre ilgili mevzuatla uygun olarak yürütülecektir.

2000 yılı Spor Eğitim planında bulunan programların uygulanmasında Üniversiteler ile diğer kamu, özel kuruluşlarla koordinasyon sağlanacaktır.

2000 Yılı Spor Eğitim Planı çerçevesinde bir yönerge hazırlanmıştır.

1- Bu yönergenin amacı; Türk sporunun gelişmesinde ve uluslar arası spor alanında üstün başarı elde etmesinde önemli rolü bulunan spor elemanlarının yetiştirilmelerini ve gelişmelerine sağlayacak esas ve usulleri düzenlemektir.

2- Bu yönerge Gençlik ve Spor Teşkilatını, (temel çalıştırıcı) Monitör ve antrenör kursları ile seminerlerini, İl spor merkezlerini, Spor Kulüpleri Yöneticilerinin eğitimlerini, Beden Eğitimi öğretmenlerini, diğer personel ile bunlara ilişkin esas ve uygulamaları kapsar.

3- 3289 sayılı Kanununun 2.inci maddesi gereğince Spor Eğitim alanı; Genel Müdürlüğümüzün Spor eğitim ihtiyaçlarına göre hazırlanan uygulamalar mali yıl bütçesi esaslarına göre yapılır. Zorunlu haller dışında spor eğitim programları planlandığı şekilde yürütülür.

4- Düzenlenecek spor eğitim faaliyetlerine ilişkin olarak gerekli açıklamalar her faaliyet alanında yer alır.

5- Genel müdürlükçe spor eēitim programlarında gvlelendirilenlerin harcırahları ve ders cretleri Genel Müdürlük mali yılı bütçesinden veya gerekli hallerde ilgili il mdrlē bütçesinden karēılanabilir.

6- Bu planda yer alan spor eēitim faaliyetlerinin sporla ilgili kurum ve kuruluēlar ile kiēilere duyurusu merkezde Spor Eēitim Dairesi Baēkanlıēı ve Federasyonlarca, taērada ise Gençlik ve Spor İl Mdrlklerinca yapılıır.

7- Spor eēitim faaliyetlerine gvli olarak katılanların yanında faaliyetin yöneticisi tarafından dinleyici kabul edilebilir.

8- Bir eēitim faaliyetine daha önce katılmıē ancak baēarılı olmamıē kursiyerler ilgili mevzuatın ve eēitim programının esasları dahilinde düzenlenen programa katılma hakkına sahiptir.

9- Spor eēitim faaliyetleri ve bunlarla ilgili iēlemler ile bu faaliyetlerde gvlelendirilecek yöneticilerin seçimi Spor Eēitim Dairesi Baēkanlıēı ile ilgili Federasyon Baēkanları tarafından yapılıır.

10- İl Müdürlükleri illerde düzenlenecek her türlü kurs, seminer ve paneller için gerekli hazırlıklarını en az bir ay önceden yaparlar. İl bünyesinde yapılacak spor eēitim faaliyetleri için Genel Müdürlükten onay alınır.

11- İllerde açılacak kurs, seminer, panel vb faaliyetler için gerekli vasıta temini İl Mdrlklerinca saēlanır.

12- İllerden faaliyetlere katılacaklar, buldukları il'in il Müdürlüklerine önceden dilekçe ile müracaat ederler. Spor Eēitim Planında yer alan faaliyetlerin yer ve tarihleri gerekli grldē hallerde Spor Eēitim Dairesi Baēkanlıēınca deēiētirilebilir.İhtiyaca göre ilave programlar dahil edilebilir.

13- Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili konular için Genel Müdürlük onayı alınır.

14- Bu yönergeyi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adına Spor Eğitim Dairesi başkanı yürütür.

2.3. Antrenör Eğitim Kursları

Amaç: Sporcuların yetiştirilmelerinde spor dalları itibariyle görev alacak antrenörlerin “Antrenör Eğitim Yönetmeliği” çerçevesinde Federasyonlar ile il Müdürlüklerimizin ve sporla ilgili diğer kamu ve özel kuruluşların ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda bilimsel eğitim programlarına göre yetiştirilmelerini sağlamaktır.

Her kademedeki Antrenör Eğitim Kursları Antrenör Eğitim Yönetmeliği ile aşağıdaki esaslar dahilinde yürütülür.

1- Spor Eğitim Daire Başkanlığının Yerine Getireceği Hususlar

- a) Kurs yeri tarihi ve ilgili spor dalının özelliğine göre kurs süresini ve atılacak kursiyer sayısını tespit etmek
- b) Kurs eğitim programlarını hazırlamak
- c) Antrenör Eğitim Yönetmeliğinin temel eğitim programında yer alan derslerin öğretim elemanlarını tespit etmek ve görevlendirmek
- d) Kursun organizasyon ve yönetimini sağlayacak elamanları tespit etmek ve görevlendirmek.
- e) İlgili spor dalının özelliğine göre mevcut yayınlardan kursiyerlerin yararlanmasını sağlamak.
- f) Kursla ilgili mali harcamaları karşılamak.
- g) Kurs sonunda başarılı olan kursiyerlerin belgelerini düzenlemek

2- Federasyon Başkanlıklarının Yerine getireceği Hususlar

a) Antrenör eğitim yönetmeliğinin özel eğitim programında yer alan derslerin öğretim elemanlarını tespit edip görevlendirmek ve Spor Eğitim Dairesi Başkanlığına bildirmek.

b) Kurs bitiminde yapılacak değerlendirmelerin ve belgelerin hazırlanmasında Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı ile koordinasyon ve işbirliği içerisinde bulunmak.

c) Kursla ilgili olarak gerektiğinde 1.inci kademe kursa katılacak adayların tespitini önceden yaparak 2. inci ve 3. üncü kademe kursa katılacak adayları ismen tespit ederek Spor Eğitim Daire Başkanlığına bildirmek.

3- Kurs İçin Kontenjan Verilen Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin Yerine Getireceği Hususlar

a) Kursla ilgili genel duyuru yapmak (Üniversite, Kulüp, İl tesisleri vb)

b) Başka illerde yapılacak kurslar için illerine verilen kontenjana uygun adayları Antrenör Eğitim Yönetmeliğinin 6. maddesine uygun olarak ilgili spor dalı temsilcisi ve spor kulüplerinin taleplerini de dikkate alarak önceden tespit etmek gerekli hallerde adayların harcırahlarını karşılayarak resmi yazıyla kurs merkezine zamanında belgeleriyle göndermek.

4- Kursun Düzenleneceği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün Yerine Getireceği Hususlar

a)Kurs için gerekli dersane, spor tesisi ve araç gereçleri hazırlamak.

b) Diğer illerden katılmak üzere gelen adayların, kurs öğretim elemanları ile yöneticilerin masraflarını kendilerince karşılanması kaydıyla yatacak yerlerini temin etmek ulaşım konuları ile ilgili tedbirleri almak.

c) Kurs anında gerekli yazışmalar için sekreteryaya hizmetini yapmak.

d) Eğitim programına katılanlar arasında sosyal kaynaşmayı sağlamak gezi ve inceleme programını gerektiğinde düzenlemek.

e) Kurs yönetimine kursla ilgi konularda gerekli yardımı sağlamak.

f) Kursla ilgili olarak yönergede belirtilen diğer görevleri yapmak

5- Eğitim Yöneticisi

Eğitim Yöneticisi Spor Eğitim Dairesi Başkanlığınca görevlendirilir.

Eğitim Yöneticisinin Yerine Getireceği Husular

a) Kursun başlama tarihinden en az bir gün önce kurs yerinde hazır bulunur.

b) Kursa başvuran adayların Antrenör Eğitim Yönetmeliğinde belirtilen katılma şartları doğrultusunda belgelerini tetkik ederek şartları uygun olanları kursa almak olmayanları kursa almamak.

c) Kursla ilgili olarak dersane salon vb. Araç gereçleri hazırlamak.

d) Kursun amacına uygun olarak yürütülmesini sağlamak.

e) Kurs disiplinini sağlamak için gereken tedbirleri almak, kursa devamı sağlamak, kursa 1 tam gün yada iki yarım gün mazeretsiz devam etmeyen ve kurs disiplinine uymayan kursiyerlerin bir tutanakla kursla ilişkilerini kesmek.

f) Sosyal dayanışmayı sağlayacak gezi, inceleme vb. çalışmalarını ilgili Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile koordinasyon ve işbirliği içerisinde yürütme

g) Kurs defterini öğretim elemanlarına işletmek ve kontrolünü sağlamak.

h) Kurs bitiminde öğretim elemanları tarafında yapılan sınavlara katılmak, değerlendirmelerle ilgili notları çizelgeye işlemek.

i) Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığına verilecek diğer görevleri yapmak.

i) Kurs ders programı günlerinde koşullar göre değişiklik yapmak.

6- Kursta Görevlendirilen Öğretim Elemanlarının Yerine Getireceği Hususlar

a) Kurs programına uymak.

b) Kurs defteri ile devam- devamsızlık çizelgelerini işlemek.

c) Derslerin bitiminden sonra kursiyerleri Antrenör Eğitim Yönetmeliğinin 18. maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda sınava tabi tutmak.

d) Sınav sonuçlarını sınav evraklarıyla birlikte Kurs Eğitim Yöneticisine kurs bitiminden en geç üç gün sonra teslim etmek.

7- Antrenör Kursuna Katılmak için Adaylar Aşağıdaki Belgeleri Hazırlarlar

a) En az lise veya dengi okul diploma sureti veya mezuniyet belgesinin noter tasdikli sureti (Branşlarında Milli olanlarda tahsil şartı aranmaz)

b) Hükümet tabiliğinden alacağı sağlık raporu

c) Cumhuriyet Savcılığından sabıkası olmadığına dair belge (Devlet memuru olanların kurumlarından alacakları çalıştıklarına dair belge yeterli olacaktır)

3.TÜRKİYE’DE ANTRENÖR EĞİTİMİNDE MEVCUT DURUM

3.1. 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanun’ u Dönemi

Sporcuların teknik ve taktik yönden eğitilmeleri ve becerilerinin spor alanlarına aktarabilmelerinde antrenörlerin fonksiyonları önemli bir yer tutmaktadır.

Sporcuların performanslarında etkili bir faktördür. Bu itibarla antrenörlerin mesleki bilgileri ve antrenörlük kapasitesi sporcunun verimini ortaya koymasını ve gelişme sınırlarını belirler.

Sporcu eğitimini ve gelişimini bu denli etkileyen antrenörlerin eğitimi de dikkatlice değerlendirilmeli ve süreklilik taşınmalıdır. Bu nedenle antrenörler bilimsel eğitim programları dahilinde yetiştirilmelidir.

3.1.1. Amatör Federasyonlar

Türkiye’de antrenörlük eğitimi için sürekli çalışmalar yapılmakta ve spor yönetimindeki değişikliklere bağlı olarak gelişme göstermektedir. Antrenörlük eğitiminde yeni bir uygulamada 3289 Sayılı GSGM çerçevesinde başlatılmıştır. Bu kanunla antrenör eğitimi GSGM Eğitim Dairesince yürütülmeye başlanmıştır. İlgili kanunun verdiği yetki ile Eğitim Dairesi 1987 ve 1994 yıllarında iki “Antrenör Eğitim Yönetmeliği” yürürlüğe koymuştur.

Bu dönemdeki ilk yönetmelik GSGM Eğitim Dairesi Başkanlığınca 17.08.1987 Tarih ve 19547 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmelik 1994 tarihine kadar yürürlükte kalmış ve 11 Eylül 1994 ve 22048 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yeni yönetmeliğe göre yürütülmeye başlanmıştır.

Yürürlüğe konulan her iki yönetmeliğin antrenör yetiştirme politikası ve sistematığı temelde aynıdır. Ancak uygulamada ve ihtiyaçlardaki gelişmelere paralel olarak yeniden bazı düzenlemeler getirilmiştir.

1987 yılında çıkarılan yönetmelikte ilk defa antrenör kurslarına katılabilme şartları içerisinde Lise Mezunu olma şartı getirilmiştir. Ancak 1994 yılında çıkartılan yeni yönetmelikte “Milli Sporcularda tahsil şartı aranmaz” ifadesi eklenerek 1987 yılındaki yönetmeliğinde gerisine gidilmiştir.

İki yönetmelikteki bir diğer değişiklik de 1987 yılında kendi dalında 10 yıl spor yapmış olma şartı. 1994 yönetmeliğinde 5 yıla indirilmiştir. Bu değişiklik kursiyer talebinin arttırılması açısından önem taşımaktadır.

Çıkarılan 1994 yönetmeliğinde önemli bir değişiklikte sınavda başarı puanını 100 puan üzerinden 50 alması şartınının 70 puana çıkartılmasıdır. Böylece eğitimin kalitesinin arttırılması hedeflenmiştir.

Buna göre antrenör yetiştirme kursları üç kademedede yapılmaktadır. Bu kurslar ortalama 20 gün sürmekte ve kurs süresince; Spor Anatomisi, Spor Fizyolojisi, Genel Antrenman Bilgisi, Spor ve Beslenme, Spor Sosyolojisi, Spor Psikolojisi, Sporda Yönetim Teşkilatlanma ve Organizasyon, Sporcu Sağlığı, Sporda Gözlem Ölçme ve Değerlendirme, Sporda Öğrenme ve Öğretme , Biyomekanik. Temel Eğitim Dersleri ile Özel Antrenman Bilgisi, Spor Dalı Teknik –Taktik, Spor Dalı Oyun Kuralları dersleri Okutulmaktadır.

1987 ve 1994 yönetmeliklerine göre antrenör eğitimi müfredatına göre aşağıdaki şekilde belirtilir.

Tablo 1. 1987Antrenör Eğitimi Müfredat Programı

TEMEL EĞİTİM	1.Kademe	2. Kademe	3. Kademe
Spor Sağlık	32	35	24
Hareket- Ant. Bil.	20	18	8
Psiko-Sosyal Al.	14	20	10
Spor Yönetimi	4	2	2
ÖZEL EĞİTİM			
Teknik-Taktik	45	50	48
Özel Ant.Bil.	20	10	8
Sporda Göz.Ölç.Değ.	7	7	5
Oyun Kuralları	8	8	5

Tablo 2. 1994 Antrenör Eğitimi Müfredat Programı

TEMEL EĞİTİM	1.Kademe	2. Kademe	3. Kademe
Spor Sağlık	34	34	32
Hareket- Ant. Bil.	26	34	20
Psiko-Sosyal Al.	14	12	0
Spor Yönetimi	4	2	2
Spor Pedogojisi	5	4	2
ÖZEL EĞİTİM			
Özel Ant.Bil.	20	10	8
Teknik-Taktik	45	50	48
Oyun Kuralları	8	8	5

Yine 2. yönetmelikte kademeler arasındaki geçişlerde deneyim süreleri arttırılmış, ayrıca seminerlere katılma şartları getirilmiştir.

Eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için alınmış olduğu düşünülen bu farklılıklar teorik olarak uygun olduğu kabul edilebilir. Ancak çalışmaların denetlenememesi ve seminerlerin kalitesindeki tereddütler amaca ulaşmakta zayıflık göstermektedir.

Antrenör eğitim yönetmeliklerinin yenilenmesindeki amaca bağlı olarak kurslarda okutulan derslerde de değişikliğe gidilmiş ve bazı dersler eklenerek 1. Kademe 150' den 156 saate, 2. Kademe 140' dan 150 saate, 3. Kademe 110' dan 141 saate çıkarılmıştır.

3289 Sayılı kanun çerçevesinde çıkartılan bu yönetmelikler ülkemizdeki antrenör eğitiminin kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Ancak önemli olan yönetmeliğin hazırlanması yanında uygulamasıdır. Uygulama sadece sayısal olarak antrenör gelişimidir.

Bu bağlamda 1987 yılında çeşitli spor dallarında 5,165 olan toplam antrenör sayısı 1990' da 6,896' ya 1993 yılında 9,593' e, 1996 yılında 11.940' a ve 2000 yılında ise 17,821' e yükselmiştir.(Şekil. 1), (Bkz. Ek: 1) .

Şekil 1. Ülkemizdeki Yıllar İtibariyle Antrenör Mevcudu

Bu konuda yapılan araştırmada ülkenin spor branşlarının ihtiyaçları doğrultusunda belli bir planlamanın olmadığı tespit edilmiştir. Bazı spor branşlarında antrenör eğitimine yönelik kurslar yeterli seviyede iken bazılarında ise çok sınırlı tutulmaktadır. Bunun sebebi ülkemizin sporcu envanterinin ve buna bağlı olarak da antrenör yetiştirme politikasının tam olarak belirlenememesidir.

Bu şartlarda hazırlanan yönetmeliklerle ve plansızlıkla antrenör eğitimi amatör spor dallarında bu şekilde günümüzde de devam etmektedir.

3.1.2. Profesyonel Federasyonlar

Futboldaki gelişime bağlı olarak Futbol Federasyonu 3461 Sayılı “TFF Kanunu” ile beraber GSGM bünyesinden ayrılarak tüzel bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu çerçevede “Futbol Teknik ve Öğrenci Talimatı” 25 Mayıs 1990 Tarihinde ve 2532 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Daha sonra 3813 sayılı TFF Kanuna bağlı olarak 29 Ocak 1994 Tarih ve 21883 Sayılı Resmi gazetede yayınlanan yeni bir yönetmelik hazırlanmıştır. Ancak yönetmelik hazırlama özelliği futbol’ da farklı olmamıştır. 26 Haziran 1999 Tarih ve 23737 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yeni yönetmelikle bazı değişiklikler getirilmiş ve günümüzde uygulamaya devam edilmektedir.

Antrenör Yönetmeliklerinde yapılan yenilemelerin aslında temel içerik açısından fazla farklılıklar taşımamaktadır. Ancak yaş sınırlamaları, eğitim şartları ve özellikle antrenörlük kategorilerinde farklılıklar arz etmektedir. Bu durum göz önüne alındığında sürekli yeni yönetmelikler çıkarmak aslında uzun vadeli planlamaların olmadığı gerçeğini ortaya koymaktadır.

4. ÜNİVERSİTELER BÜNYESİNDE ANTRENÖR EĞİTİMİ

Üniversitelerde antrenör eğitiminde 1975 yılından itibaren Spor Akademileri ve daha sonra 1982 yılından itibaren Üniversitelerin Beden eğitimi ve Spor Bölümleri yer almıştır. 1994 yılından itibaren de yine Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları (BESYO) bünyesinde yer alan Antrenörlük Eğitimi Bölümleri (AEB) antrenör yetiştirmeye

başlamıştır. Böylece artık lisans eğitimi almış antrenörler Türk Sporuna spor eğitimcisi olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Üniversitelerin temel felsefesi olan” ürettiklerinin kalitesini ve kapsamını geliştirmek” prensibinden hareketle sürekli gelişim çabaları içersindedirler.

Günümüzde özellikle genç sporcuların antrenmanlarında antrenörlere açık bir pedagojik sorumluluk vermektedir. Bu sebeple üniversitelerde lisans eğitimi almış ve pedagojik bilgilerle donatılmış antrenörlerin genç sporcularla çalışmaları önemlidir.

Üniversite eğitimi almış antrenörler spor eğitiminde yer almalarının önemi inkar edilemez. Ancak üniversitelerde istenilen nitelikte eleman yetiştirmek içinde, bazı temel şartların olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda, üniversitelerin gereken yeterlilikte olmayanlarında antrenörlük eğitimi bölümü açmaları sadece sayısal artış meydana getirecek ancak kaliteyi düşürecektir.

Bilindiği gibi üniversitelerin A.E.B.’ leri kendi müfredatlarını hazırlamaktadırlar. Bu müfredatlar incelendiğinde bazı ciddi farklılıklarla karşılaşmaktadır. Halbuki bazı küçük farklılıklar dışında ortak yönleri fazla olan bir program hazırlanmalıdır. Hatta ders içeriklerinde büyük oranda ortaklık kurulmalıdır. Aşağıda üniversitelerin bazılarının A.E.B. müfredatların sınıflandırılması yapılmıştır. Bu sınıflandırmada BESYO bünyesindeki Ana bilim dalları ve uzmanlık alanları temel alınmıştır. Bu temel yapı içersine giren dersler gruplandırılarak grafikler hazırlanmıştır. Ayrıca her üniversitenin müfredat programı tablolar halinde verilmiştir. Böylece AEB hakkında genel bir bilgi edinilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Şekil 2. Antrenörlük Eğitimleri Bölümü Ders Dağılımları

4.1. Celal Bayar Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi

4.2. ukurova Üniversitesi BESYO Antren6rlük Eğitimi

4.3. Dicle Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi

4.4. Gazi Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi

4.5. Kocaeli Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi

4.6. Marmara Üniversitesi BESYO Antrenörlük Eğitimi

5. BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE SPOR EĞİTİMCİLERİNİN YETİŞTİRİLMESİ

5.1. Avrupa Birliğinde Antrenörlük Eğitimi

Ülkemizde spor eğitimcisinin yetiştirilmesinin kapsamlı bir şekilde incelenmesinin yanında bazı yabancı ülkelerdeki konu ile ilgili gelişmeleri incelemek, geniş yorumlara imkan veren bir durum yansıtacaktır.

Avrupa Birliğinde antrenörlük mesleği hem hukuki dayanaklara bağlılığa, hem de sosyal çevre ile ilişkileri açısından gereken bir konumda değildir. Bir çok meslek dalı olarak kabul edilen alanlar gibi hukuki dayanağı ve sosyal statüsü henüz tam olarak gerçekleşmemiştir (Raymond,1995:50).

Bazı Avrupa ülkelerinde antrenörlerin iş garantisi yoktur. Sezonluk olarak görevlendirme veya ek meslek olarak yapılır. Ancak, işsizlik sigortası ve antrenörlerin mesleki gelişimleri ve kendilerine güven duymaları sonucu profesyonelleşmenin oturması ile “Meslek” olarak kabullenilmesinde mesafe kat edilmiş olduğu kabul edilebilir.

Ancak, Avrupa Birliği içersindeki diploma denkliğinin kabulü ve serbest dolaşım gibi kurallarının getirdiği kolaylıkların olması sorunu çözecek yeterlilikte olmamıştır.

AB’deki antrenörlük iş alanı ve eğitimi daha iyi araştırabilmek için geçici çabalar vardır. Farklı ulusal meslek öğretimi hareketlerini birbirleri ile kıyaslayabilmek ve böylece yükselen bir uyumu oluşturabilmek için “Avrupa Spor Bilim Enstitüleri Ağı” beş basamaklı Avrupa antrenörlük meslek öğretimi ile ilgili esaslar oluşturulmuştur. Meslek görüntüsü ile ve aynı zamanda antrenörlük mesleğinin 7 spor disiplini yani futbol, hentbol, basketbol, voleybol, tenis, yüzme ve judo ile iş alanındaki eğilimiyle ilgili Brüksel’deki komisyonun verdiği bir görevle aynı ağ, bu konuda bir anket düzenlenmiştir. Bir sonraki sene bu anket diğer spor disiplinleri üzerine yapılacaktır. Bu çalışma AB’deki antrenörlük mesleği ile ilgili şimdilik elimizde bulunandan daha kesin bilgi verecektir(a.g.e.52).

Bu çalışmalar ve ortaklarla alakalı kuruluşlar, Avrupa’da antrenörlerin meslek görüntüsüyle ilgili kesin bir çerçeve çizilmesine katkıda bulunur ve bu mesleğin gelişmesini ve organizasyonu hızlandırır(a.g.e.59).

Tablo 3 . III . Basamak

Görev
<p>Basamak I-III Antrenör bir veya daha fazla sporcuyla ilgilenir ve bir takım birden fazla yardımcı antrenörle koordine eder.</p> <p>(basamak I-III)</p> <p>Parola Uygulama (koordinasyon)</p>
Faaliyet alanı
<ul style="list-style-type: none">• Antrenmanın planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi• Yetenek keşfine katılım• Yarışma sırasında sporculara destek• Sporcuların güvenliğini garanti altına almak için gerekli önlemlerin alınması• En yeni gelişim ve teşhislerin takibi <p>NOT: Bu yazılan görevler ve faaliyet alanları basamak III için geçerlidir. Basamak I ve II genelde spor klüplerinde fahri olarak etkin kişilere yönelir ve bu iki basamağın yetki ve niteliğine daha yakın bakmak gereksizdir. Bu eğitimin her ülke tarafından kendi geleneklerine göre yapılması için serbestlik tanınmalıdır.</p>
Giriş Şartları
<ul style="list-style-type: none">• Spor disiplninde pratik deneyim• Basamak I ve II'nin sertifikaları (eğer bunlar ulusal eğitim sisteminde öngörölmüşse)
Asgari Süre
<ul style="list-style-type: none">• 300 saat• ilgili enstitüden kabul gören 2 yıllık antrenörlük eğitimi <p>NOT: Eğer ulusal eğitim sistemi I. Ve II. Basamağı kapsıyorsa, yukarıda asgari süre, ilk 3 için toplam en az süre olarak görölmeli.</p>
Eğitimin Sonu ve Sınavı
<ul style="list-style-type: none">• Antrenör olarak teorik ve pratik bilginin sınavı• Sertifika (ilgili enstitüden verilen) <p>NOT: Antrenör olarak basamak III, IV ve V için öngörölen eğitim:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bir kesim eğitimden önce bitirilmiş olmalı• Bir kısmı eğitimin içine tamamlanmalı

Tablo 4 . IV Basamak

Görev
Basamak IV Antrenör bütün basamaklardaki spor faaliyetlerinden sorumludur, o eğitimci destekler ve spor etkinliklerini organize eder. PAROLA UYGULAMA KOORDİNASYON EĞİTİM (Araştırma) (Yönetim)
Faaliyet Alanı
<ul style="list-style-type: none">• Antrenmanın planlanması yapılması ve değerlendirilmesi• İlgili bir Gurupta ortak çalışma• Yetenek keşfine katılım• Yarışlarda sporculara danışmanlık• Spor etkinliklerinde organizasyonu, idare ve destekleme• Antrenör eğitimine katılım• En yeni gelişim ve teşhislerin takibi
Giriş şartı
Basamak III'deki sertifikası
Asgari Süre
<ul style="list-style-type: none">• 600 saat• İlgili enstitülerden kabul görünen antrenör olarak 2 yıllık pratik deneyim
Eğitimin Sonu ve Sınavı
<ul style="list-style-type: none">• Antrenör olarak teorik bilginin ve pratik yeteneğin sınavı, <p>Diploma (ilgili enstitülerden teslimi)</p>

Tablo 5 . V. Basamak

Görev
<p>Basamak V</p> <p>Antrenör bir antrenör olarak spor uygulamalarının her dalında bir planlayıcı, eğitici (yetiştirici); idareci ve uygulayıcı ve organizatör olarak sorumluluğu taşır buna göre çok disiplinli, genel ve bilimsel eğitime bağlı kalır.</p> <p style="text-align: center;">PAROLA</p> <p>UYGULAMA KOORDİNASYON ARAŞTIRMA EĞİTİM YÖNETİM STRATEJİK PLANLAMA</p>
Faaliyet Alanı
<ul style="list-style-type: none"> • Antrenman metodunun çalıştırma. Planlanma, uygulama ve değerlendirilmesi • İlgili grubu koordine eder • Yetenek keşfinde strateji ve organizasyon oluşturma • Araştırma, alanındaki zorunluluklar ve araştırma çalışmalarının yapılması • Eğitimde iş birliği, ihtiyaç analizi, program oluşturma, öğretici dokümanların oluşturulması • Spor eğitim tedbirlerin taslağı, organizasyonu ve idaresi • En yeni gelişim ve bilgilerin takibi
Giriş Şartı
<ul style="list-style-type: none"> • Devam eden okulun bitirilmesi ile yüksek okula giriş izninin alınması • Seçilmiş spor disiplininde pratik deneyim
Asgari Süre
<ul style="list-style-type: none"> • 8 dönem, 2400 saat (4 yıllık üniversite eğitimi) <ul style="list-style-type: none"> - 1200 saat spor biliminde temel eğitim - 1200 saat spor disiplininde eğitim • ilgili enstitülerden onaylanmış 2 yıllık antrenörlük uygulamaları <p>NOT: Antrenörlük uygulamaları daha düşük basamaklardaki yetiştirmeler içinde yapılabilir.</p>
Eğitimin sonu ve sınavı

5.1.1. Avrupa Birliğindeki Antrenörlerin Görev Alanları

Antrenörlerin görev alanlarının belirlenmesinden önce antrenör mesleği ile ilgili Avrupa Birliği'nin belirlediği profilin tanımı, farklı ülkelerin meslek profillerini birbirleri ile kıyaslamak, öğretim yolları ve ihtiyaçlarının içeriğini belirtmek ve meslek statüsü kazanmalarını sağlamak açısından önemlidir.

Bu profilin tanımı Avrupa Spor Bilimleri Enstitüleri Ağı bir çalışma gurubu tarafından ortaya çıkarılmıştır.

Antrenör aktif olduğu profesyonel alana uygun, bir ya da birden fazla çalışmalar yapabilir. Bir antrenörün çalışma alanı ne kadar profesyonelse antrenörün işi de o kadar uzmanlık ister ve görev alanlarının çeşitliliği kısıtlıdır.

A.B. içersinde birden beşinci basamağa kadar olan sınıflandırma sistemi, mesleki yetki ve gelişen sorumluk alanının ilerleyen platformunu oluşturur. Beşinci basamak, üniversite basamağının en yüksek seviyesidir. Bunun çalışma alanında antrenörlerin şimdiki meslek görüntüsü, gerçeği yansıtır yansıtmadığı sorusunu kişi kendisine sormalıdır. Beşinci basamaktaki antrenör bir çok bilimsel bilgilere sahip olan ancak mesleki uygulama alanında daha az yetenekli uzmandır.

Ulusal antrenörlük organizasyonlarının çoğu sendika ile organize edilmiştir. Bunlar ender olarak meslek yaşantısının organizasyonuna katılır. Farklı spor disiplinlerinde ulusal organizasyonlar mevcuttur ve organizasyonların etkinlikleri, çalışma şartlarının savunması konusundaki üyelikleri ile ilgili spor disiplinin profesyonelleşmesi derecesine bağlıdır.

Bu ulusal organizasyonlar; genellikle Avrupa'nın spora özgü organizasyonları ile birleştirir ve genelde diğer spora özgü antrenörlük organizasyonları ile koordinesiz ve sözleşme olmaksızın Avrupalıların sorunlarının hepsini kendi şartlarına göre çözmek üzere ilgilenir.

5.1.2. Avrupa Birliğinde Antrenör Eğitimi

Mesleki eğitimindeki gelişme durumu bütün ülkelerde aynı değildir. Almanya, Fransa, İngiltere gibi birkaç ülke mesleki eğitimde uzun bir geçmişe sahiptir. Portekiz ve İrlanda

gibi diğerk ülkeler daha yeni oluşan mesleki eğitim yapısını kurmaya başladılar ve model olarak“Antrenörlük Eğitiminin Avrupa Yapısını” aldılar.

Değişik eğitim basamakları farklı şekilde geliştirilmiştir. Birinci, İkinci, Üçüncü basamaklar mevcut olan basamaklardır.

Mesleki eğitimde birinciden dördüncü basamağa kadar olan eğitim üst üste devam eder ancak alt basamaklardan geçici zorunlu olmaksızın, beşinci basamaktaki eğitim üniversite eğitimine başlamakla mümkün olur.

Eğitim bir çok ülkede geçmişe dikkat çeken ve önerilerle ilgili antrenörün Avrupalı eğitiminin, antrenörün Avrupalı meslek görüntüsünün tarifinin temeli olabilir. Eğitim Avrupa düzleminde bu meslek için çıkış noktası ve profesyonelleşme için bir adım olabilir.

5.1.3. Avrupa Birliğinde Antrenörlük Mesleğinin Hukuki Dayanakları

Antrenörlük mesleği ülkelere göre farklılıklar göstermektedir. Fransa'nın antrenörlük mesleği bakımından da spor meslekleri noktasında da kesin yasal hükümleri vardır. Bunlar onursal ve merkezi etkinliklerin arasına kesin bir ayrılığı ortaya koymakta ve bu durumda Fransa'nın yasal hükümleri aşağıdakilere dayanır.

-Haftada iki saat veya daha fazla olup olmamasına bakmaksızın ücreti ödenmiş her çalışma, etkinliği olarak görülür.

-Bir mesleğe giriş, bir diplomaya sahip olmakla bağlantılıdır. Bu da eğitim zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Tek tek mesleklerin unvanları korunmuştur.Bu korunan meslekler arasında antrenörlükte mevcuttur. Yasaya uymamanın cezası vardır.

Bir çok ülkede durum farklıdır. Mesleğin düzenlenmesi devletin işi değil, daha çok kuruluşlarıdır ve genelde hiçbir düzenleme yoktur(Ander,1998:160).

Her ülke için bağlayıcı olmaları, direktiflere uygun, ücreti ödenen her etkinlik meslek olarak görülür ve mesleğe giriş dolaylı veya dolaysız olarak bir diplomaya sahip olmaya bağlıdır.

Bu düzenlemeler yasanın, düzenlemenin veya profesyonelliğin bünyesinde olabilir.

Eğer ücreti ödenirse ve mesleğe giriş dolaylı veya dolaysız bir diplomaya sahip olmakla bağlantılı ise antrenörlük etkinliği meslek olarak kabul edilir.

5.1.4. Avrupa Birliğindeki Antrenörlük Mesleğinin Değişkenliği

Roma sözleşmeleri Brüksel'deki komisyonun yetkilerinin yasal esaslarını belirler. Bunların amacı, ülkeler arasındaki sınırları ortadan kaldırmak kişilerin ve malların serbest geçişlerini garanti altına almaktır. Spor ve kültür bu anlaşmada ismen geçmiyor, ancak ticari ve ekonomik bir etkinliği içerdikleri zaman Roma sözleşmelerindeki hükümlerde mevcuttur. Anlaşmaların aynı şekilde Avrupa'daki birliklerin ana amaçları, Avrupa'da serbest, sınırsız bir Pazar yaratmaktır. Bu durum spor meslek alanını kapsar ve sonuç olarak da, yabancı bir ülkede mesleğini icra etmek isteyen meslek sahibini, yerli çalışanlarla aynı şartlara sahip olmasıdır.

Avrupa'da ayrıntılı bir çalışma olmadığı için sadece tahminlerden bahsediliyor.

Normal olarak bölgesel bir karaktere sahip olan ulusal çalışmalar sadece genel sonuçlar verir. Bunun için A.B.'deki pazarı nicel ve nitel olarak tahmin etmek zordur.

Fransızlar spor pedagojisi etkinliklerinin ön planda tutulduğu spor meslekleri ile ilgili bir anket düzenlenmiştir. Bunda antrenörlerin meslek alanındaki nicel ve nitel görüşlerini ilgilendiren genel sonuçlara ulaşılmıştır:

-Ücret karşılığı olan işin payı sınırlıdır. Yani her "departmanda"%10 ile %30 kadar değişiklik gösterir. Resmi görevlerin meslekleri önceliklidir. Bu, ücret karşılığı çalışan antrenörlerin az olduğu görüşünü ortaya koyar;

-Part-time çalışma, çalışma pazarının önemli bir faktörünü ortaya koyar. Yani değişik departmanlarda %30 ile %68 arası spor kulüpleri bu durumda asıl işverenlerdir. Bu durum part-time çalışmanın, çalışma pazarında önemli bir faktör olduğunu daha kesin ispatlar. Avrupa'daki çalışma pazarına, ücret karşılığı çalışan antrenörler açısından bakıldığında nicel bakımdan çok daha kısıtlıdır, ancak part-time çalışmayı eklediğimizde bu çalışma pazarı anlam ve büyüklük bakımından oldukça genişler(a.g.e.54).

Bu meslek çalışanlarının sahip oldukları yetenek çok çeşitlidir. Genelde bir çok yeteneğe sahip olmayan part-time çalışanlarının tersine, ücret karşılığı çalışanların çoğu bir eğitimi ortaya koyabilirler özellikle bu konuda konuşacak olursak;

-Ücret karşılığı çalışan antrenörler için Avrupa'daki çalışma alanı çok küçüktür ve her ülkede özel bir yardım tedbirleri konulmazsa, mesleğin gelişimi çok yavaş olacaktır.

-A.B.'deki ülkelerde antrenörlerin değişkenliği yürürlüğe girmiştir, ancak Avrupa pazarının açılmasından dolayı beklenen büyüklüğe ulaşmamıştır. Avrupa pazarında doğu bloğu ülkelerindeki antrenörlerin mevcudiyetinin çokluğu belirleniyor ve bu durum, bu çalışma alanını yerli antrenörler için daha da kısıtlıyor .

5.1.5. Avrupa Spor Birliği Enstitülerinin Yapısı

Spor bilim enstitülerinin Avrupa Ağı 1989 yılında kurulmuştur ve üye olarak A.D.'deki ülkelerin üniversitelerini ve spor enstitülerini kabul eder. Bu organizasyonda "Avrupa Eğitim Birliği Talimatnamesi" çalışmasını yapmış olan "Coaching" isimli bir çalışma gurubu mevcuttur. Federal eğitiminin koordinasyon mercisi olan DSB, aynı şekilde "Köln Alman Spor Yüksekokulu" ve "Köln Antrenörlük Akademisi" bu gurubun üyeleridir.

Antrenörlük mesleğinin dolaylı ve dolaysız bağlantılı olan ve Avrupa'da antrenörlük meslek görüntüsünün daha kesin hatlarla belirlenmesine karar vermeyi sağlayan çalışmalar şunlardır:

1-Avrupa'da spor meslekleri ile ilgili bir terimler listesi çalışmasının yapılması,

2-Brüksel'deki komisyonun görevlendirilmesi ile, Avrupa'da farklı spor disiplinlerindeki antrenörlük mesleği ile ilgili bir anketin yapılması.

Bu anket şunları kapsar;

-Eğitim: Her basamağın süresi, içeriklerinin genel esasları, diplomalar, eğitim yasal veya diğer düzenlemeleri,

-Meslek: Giriş şartları , antrenörlük statüsü, çalışma şartları,

-Çalışma pazarı: Nicel veriler, sosyal organizasyonlar,

3-Ulusal yetkililerle sıkı işbirliği dolayısıyla”Avrupa Antrenörlük Eğitimi Teklifi “ yardımı ve ortaya çıkan antrenörlük organizasyonları, Avrupa’daki spor yetkilileri,

4-Avrupa eğitim alanında sıkı bir işbirliği.

Bu çalışmalar ve ortaklarla alakalı kuruluşlar, Avrupa’da antrenörlerin meslek görüntüsüne kesin bir çerçeve çizilmesine katkıda bulunur. Ayrıca bu mesleğin gelişmesini ve organizasyonunu hızlandırırılar.

5.2. Bazı Ülkelerde Antrenörlük Eğitimi

5.2.1. İsviçre’de Antrenörlük Eğitimi

İsviçre’de antrenörlük eğitimi Maggingen’deki spor okulu tarafından düzenlenmektedir. Birinci basamak sonunda bitirme sınavı yoktur. Modüler hazırlanmış programlar teori dersler,uygulama örnekleri,workshop’lar ve tecrübelerin paylaşıldığı bir yapıdır. Her bir yılda dört modül bulunur. Maksimum iki yıl içerisinde her dört modülü bitirse sertifika almaya hak kazanır .Diplomalı antrenör sürecinde her biri üç gün süren 12 semineri/modülü ve ayrıca üç gün süren diploma ve antrenörlük sınavını kapsar. 12 modül bir buçuk yıllık bir süreç içerisinde sunulur. Bu modüllerin içeriği aşağıda belirtildiği gibidir(strahl,1995:312).

Dört modül (1. basamak), “yönetim”, “enerji I”, “enerji II” ve “taktik” (2. basamak)’de gelişmesini gösteriyor:

“Pedagoji” modülü

Koordinasyon ve teknik antrenmanın fonksiyonel, biyolojik, biyomekanik ve pedagojik-didaktik görünüşü işlenir.

“Enerji I” modülü

Güç, hızlı güç ve hız antrenmanı bakımından enerjik ve biyomekanik ön şartları iletir ve önleyici tedbirler sunulur.

“Enerji II” modülü

Aero ve aero olmayan çalışmaların antrenmanı için olan psikolojik ön şartlar iletir ve çalışma teşhisli tutumlar açıklanır.

“Taktik” modülü

“Strateji” ve “taktik” konuları olay örnekleri bakımından, bir zirve takımının işbirliğiyle iletir.

Tamamlayıcı olarak sekiz başka modül teklif edilir:

“Yönetim” modülü

- Planlama
- Organize olma
- Çalışma tekniği
- Zaman planlaması
- Sistem

“Koçluk” modülü

- Takım koçluğu
- Çalışma sporu kültüründeki bir antrenörün kişiliğinin gelişmesi

“Beslenme” modülü

- Enerji ihtiyacı
- Antrenmanda, yarışmada ve yarışma sonrası beslenme

- Çalışma sporunda diyet
- Çalışmanın etki altında bulunması (tamamlamak, doping)

“Antrenman ve yarışma değerlendirme” modülü

- Çalışma teşhisinin temelleri
- Güç, hız, aero ve aero olmayan çalışma yetenekleri için yer ve laboratuvar testleri

“Medya didaktik” modülü

- Görsel medya
- Sesli medya
- Görsel ve sesli medya
- Davranış analizleri
- Proje çalışması

“Dinlenme ve rehabilitasyon” modülü

- Yaralanmadan koruma
- Bilgilerin yenilenmesi ve çalışma sporunda rehabilitasyon
- Yaralanmadan sonraki koruma
- Eşitleme antrenmanı
- Rahatlama antrenmanı
- Otomatik antrenman

“Gençler” modülü

Pedagojik, psikolojik ve biyolojik temellerin görünüşünden çalışma sporunun gençler bölümü.

“Çalışma sporu çerçevesi” modülü

- Medyayla geçinme
- Sponsorlarla geçinme
- Anlaşma hakları
- İsviçre olimpiik komitesiyle ulusal ve uluslar arası birlik strüktürüyle geçinme

Diplomalı antrenör sınavı

Diplomalı antrenör sınavı dört bölümden meydana gelir:

- Diploma- proje (yazılı)
- Spor uzmanlık yetkisi (sözlü)
- Koçluk ve yöneticilik (sözlü)
- Antrenörlük ve hareket eğitimi (yazılı)

Üçüncü basamak antrenörlük eğitim süreci her biri üç gün süren 10-12 semineri, spor uzmanlık stajını (yurt içi veya yurt dışı) kapsar. Bu süreç sonunda diplomalı antrenörlük sınavı yapılır. Bu seminerlerin içeriği aşağıda belirtilmiştir.

Uzmanlığa bağlı eğitim

- Yönetim, enerji I +II, taktik ve çalışma teşhisinde yeni teknoloji modülü
- Çalışma yönetimi, antrenman ve yarışmanın planlanması
- Yetenek araştırması, kariyer planlanması

vb.

Modern yönetim metotları:

- Hukuksal sorunlar, İsviçre spor birliklerinde organizasyon, yönetim aletleri, spor organizasyonu ve etik
- İletişim, anlaşmazlık çözümü
 - Marketing

vb.

Diplomalı antrenörlük sınavı

Diplomalı antrenörlük sınavı 4 bölümden oluşur:

Spora bağlı konular

- Yönetim
- Diploma çalışması
- Spor uzmanlık stajı

5.2.2. Almanya’da Antrenörlük Eğitimi

Son 30 yılda antrenörlük eğitimi alanında, Almanya ‘daki durum, üniversiteli olmayan alanlarda organize spor yoluyla farklı yeteneklerdeki antrenörler için güçlü olarak ayrılmış eğitimin geliştirildiğini belirtmiştir. Son yıllarda çalışma sporu sektörü haricindeki görevleri üzerine alan fonksiyonlarda eklenmiştir.

Devletin eğitim yaklaşımı spor bilimini üniversitelere en büyük eğitim kapasitesiyle alınmasıyla anlaşılır olacaktır. Federal boyutta geçerli olan yüksek okul yasası (HRG) ve ülkelere özgü açık belirtiler, ikinci dünya savaşından sonraki ilk ifadelerde üniversitelerden yerli eğitim alanındaki aktivitelerin yanında, geliştirme teknikleri de istenmiştir.

68 Alman üniversitesinde şimdi, bu görevi HRG’ye göre değiştirebilecek durumda olan spor bilim yüksek okul kurumları vardır. Spor bilim enstitülerinde yani spor bilim fakültesinde . yaklaşık. 250 profesör ve bilimsel personel için 1200 yer mevcuttur. Eğitim görenlerin sayısı yaklaşık 45.000’e ulaşıyordu. Spor bilim öğretimindeki ve araştırmasındaki bu yapı, bu büyüklüğü bakımından Avrupa’da ve dünyada tek olarak görülür (Mestsr,1995:125).

Bu çeşitlilik, basit bir şekilde 6 fonksiyon alanıyla özetlenebilir.

- Boş zaman ve serbest sporu
- Çalışma sporu
- Rehabilitasyon sporu
- Terapi ve rehabilitasyon sporu
- Spor ekonomisi yönetimi
- Spor muhabirliği

Şekil 9. Spor Biliminin Hedef Çalışma Alanları.

Okullu olmayan spor bilimsel eğitimin genel esasları, ilgili direktiflerin yürürlüğe girmesiyle Avrupa Birliğinin eğitim çerçevesinde düzenlenmiştir. Bunlar 5 basamaklı bir

hiyerarşiyle elde edilen yeteneklerin mesleki eğitime uyumuyla ortaya konulmalı. Bu direktiflere göre 1.-4. basamak okullu olmayan eğitim yoluna uygundur, ancak 5. basamak yüksek okuldaki üniversite eğitimi olarak görülür. “European Network of Sport Sciences’in Hicher Education” burada uygun taslakları ortaya koymuştur. Aşağıdaki tabloda diploma-sınav düzeniyle verilmiş çalışma alanları, beş basamaklı Avrupa eğitim strüktürüyle bağlanmıştır.

Tablo 6. Avrupa’daki Direktiflere Uygun Olan Spordaki Mesleklerin Sistematiği

8.	Serbest Boş Zaman	Spor bilim diploması			Muhabirlik	Ekonomi- Manege- Ment		
7.		Ana Eğitim						
6.		Çalışma	Prevensiyon	Rehabili- tasyon				
5.								
4.-----								
3.----- Ana Eğitim -----								
2.-----								
1.-----								
4. Eğitim basamağı								
Örn.dev. Kayak ögr. Tennis ögr.	Dipl. Antr. DSB	Spor	fizik DSB	terapi			Ü N İ V E R S İ T E S İ Z	
3. Eğitim Basamağı								
Örn. Birlik kayak Öğretmenleri	A- Antr. DSB							
2. Eğitim Basamağı								
Aday Örn. Kayak	B- Antr. DSB	Ç- Yöneticisi Prev. / Reha DSB			Org. Yönetici “S” DSB			
1. Eğitim Basamağı								
Ç. Yöneticisi DSB	C-Antr. DSB				Org. Yönetici DSB			

Çalışma alanları yatay olarak düzenlenmiş, dikey düzlemde eğitim basamaklarını göstermiştir. 1.-4. düzlemde (üniversiteli olmayan) Alman Spor Birliği'nin önemli yetenekleri yerleştirilmiştir

Çalışma ve zirve sporların etkinliği için üniversitedeki eğitim, değişik Alman eğitim alanlarının ve ayrıca Avrupa direktiflerinin genel bağlamı olarak görülür. Bilimsel spor tartışmasında, "Antrenörlük bilimi" terimi birleşmeden sonra yerleşmiştir.

Tutarlı bir şekilde bu bağlamda bir "Antrenörlük bilim eğitiminden bahsedilebilir". Bu eğitim bilgileri, yetenekleri ve becerileri sağlar ve bilimsel bir temelde özen gösterilen etkinlik çalışmalarının gerçekleşmesine katkıda bulunur.

Zirve sporunun bir çok alanında antrenörlük ve yarışma yükümlülüğün bilinen sınırlarına ulaşılmıştır.

Alman futbol federasyonunda (DFB) antrenörlük eğitimi antrenör akademisine bağlı olarak yürütülmektedir. DFB deki antrenörlük eğitimi ve çalışma alanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Bisanz,1995:148).

Tablo 7. DFB’de Antrenörlük Eğitimi

Antrenör kariyeri			
“Bambinis” ve E-/D- gençler (10/12 yaşa kadar)	Bütün gençler kız/erkek ve amatörler (üst lige kadar)	Bütün amatör ve yetişkin - profesyoneller (üst-bölgesel ligi)	profesyoneller (1./2. federal lig / DFB ve ulusal birlik takımlar)
			sınavlar
			5. ay teori / uygulama
			4. ay staj
			3. ay staj
			2. ay teori/ uygulama
			• 1.ay teori/ uygulama
		1 yıl uygulama	
		sınavlar	
		140 saat (profesyoneller için)	
		40 saat	
		40 saat	
	Veya 7 yıl profesyonel	40 saat	
	2 yıl uygulama		
	Sınavlar		
	40 saat		
	40 saat		
	40 saat		
1 yıl uygulama			
40 saat			
Gençler için danışman - Eğitim	B – Lisans eğitim	A – Lisans eğitim	futbol öğretmeni eğitimi

Bu kurslara Alman spor üniversitesi Köln (DSHS) çerçevesinde belirlenmiş görevler ve DFB ile birlikte düzenlenir. Kurs düzenine göre düzenli olarak kurs başına en fazla 30

aday katılabilir. Adaylar DFB ve DSHH tarafından birlikte belirlenir (Amtliche mitteilungen,1987:3).

Bir üst kursa başvurabilmek için daha önceki eğitim bölümünü başarı ile tamamlamış olmalı ve antrenörlük kurallarındaki faaliyetleri DFB – Antrenör lisansı ile belgelemiş olma şartı vardır(Drektstudium Kombinationsstudium,1989:2).

Eğitime devam zorunluluğu vardır ve her derse katılma mecburiyeti vardır. Katılmaz ise yazılı olarak bildirilmelidir. Katılmamak tekrarlanırsa veya mazeret gösterilmez ise eğitim sona erer(Steinkemper,1989:11).

5.2.3. Macaristan’da Antrenörlük Eğitimi

Macaristan’da 1970 yılından itibaren Hungarian Üniversitesi Beden Eğitimi Enstitüsü , Uluslar arası antrenör Kursu (İCC) 3 aylık sürelerle yılda iki kere düzenlenmektedir. Kurslar talebe göre 8-10 spor dalını kapsamaktadır.

Kurs programı genel konuları kapsayan eğitim programı belli bir spor dalını incelemek yerine antrenörlüğün bilimsel ve sanatsal yönünün içerir. Teori kurslarının içerdiği programın daha geniş olarak ele alınmasını sağlar. Konular derinlemesine incelenmektedir.

Genel konular (140 ders saati) şu başlıkları içermektedir: Antrenman Teori ve Metodolojisi, Anatomi ve fizyoloji, Spor Psikolojisi, Sporda Genel Kondisyon, Spor Sosyolojisi, Spor Organizasyonu, Spor Yönetimi, Spor Araştırmaları, Bilgisayar ve Spor.

Özel spor konuları teknik ve pratik iki bölüme ayrılmaktadır;

Teknik bölüm özel spor bilgilerini içerir. Sınıfta verilen bilgiler, sahada verilen bilgiler, katılımlı spor faaliyetleri ve formal gelişim konuları işlenir. Bütün spor dallarında antrenörlük bilgileri verilir.Bu kurslar belirli spor dallarında antrenörlük kurallarının uygulanışını öğretir. Yetenek geliştirme, çalıştırma yöntemleri, eğitim metotları, strateji ve taktik, hata yapmayı önleme ve yapılan hatayı düzeltmenin yanı sıra psikolojik hazırlık bu çerçevede yapılan hazırlıkları içerir.

Pratik bölüm gerçek antrenörlük tecrübesi kazandırmaya yönelik eğitimi, uygulamalı derslere, eğitim ziyaretlerine maçların izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi konuları kapsar. Bu amaçla en iyi Macar kulüplerinin eğitim kamplarına ziyaret sağlanır.

Teori, Metodoloji, Uygulama, Eğitim, Planlama ve Seçilecek bir spor dalının yönetimi konuları işlenmektedir(Rigrer,1995:328).

5.2.4. İsrail’de Antrenörlük Eğitimi

İsrail’de antrenör eğitimi 1965 yılında kurulan Nat Holman Okulu içerisinde başlamıştır. Bu okul daha sonra 1968 yılında kurulan Wingate Enstitüsü bünyesinde Beden Eğitimi ve Spor bölümü ile birleştirilmiştir. Günümüzde bu enstitü antrenör eğitimini yürütmektedir (Shalev,1995:1).

Belirtilen enstitüde amatör ve profesyonel dallarda antrenör yetiştirilmekte ve derslerin kapsamı modern eğitim prensiplerini temel alır ve genel bilim sporları konularının dengeli karışımıdır (Anatomi, egzersiz psikolojisi, genel ve spor psikolojisi, biyomekanik, motor öğrenme, eğitim ve rekabet teorisi, vb.) Ayrıca özel spor dallarında teorik ve pratik çalışmaları içerir. Tüm ana ve diğer spor dalları, yürüyüş parkuru ve alanlarında, yüzme, tenis, masa tenisi, badminton, futbol, basketbol, voleybol ve hentbol, judo, güreş, askeri sanatlar, silahsız dövüş sporları, su ve kış sporları, okul aktiviteleri ve derslerinin parçası olarak düşünülmüştür.

Bu enstitüde aşağıda belirtilen alanlarda antrenör eğitimi yapılmaktadır (Schaefer,2000:338).

Tablo 8. Nat Holman Koç ve Eğitici Okulu Profesyonel Yapı

Hakemler	Müsabaka Sportu		Rekreasyonel Sportu
* Bisiklet	Bireysel Sportu	Takım Sportu	* Caz

* Beyzbol	* Badminton	* Beyzbol	* Anaokulu
* Boks	* Bisiklet	* Top oyunları için fiziksel kondisyon	* Yaşlılar
* Judo	* Bowling	* Futbol	* Tırmanma
* Jimnastik	* Roller skaters	* Hentbol	* Snapling
* Artistik Jimnastik	* Surf	* Su polosu	* Yoga
* Masa Tenisi	* Bilek Güreşi	* Voleybol	* Aerobik
* Triatlon	* Atletizm	* Basketbol	* Engelliler
* Hentbol	* Jimnastik	Mücadele Sporları	* Vücut geliştirme
* Futbol	* Artistik Jimnastik	* Dövüş sporları	* Kano
* Voleybol	* Kürek	* Boks	* Su kayağı&rafting
* Yüzme	* Tenis	* Judo	* Hidroterapi
* Basketbol	* Masa tenisi	* Güreş	Spor Yönetimi
Seçmeli	* Green bowling	* Halter	* Spor İdarecileri
* Gliding	* Savaş oyunu	* Atıcılık	* Spor Yöneticileri
* Model Uçak	* Orienteering	* Eskrim	* Kulüp Yöneticileri
* Yamaç paraşütü	* Squash	Kış Sporları	* Yüzme havuzu operatörü
* Hava dalışı	* Su kayağı	* Buz hokeyi	* Spor gazetecisi
* Hang giding	* Yüzme	* Figger skating	* Spor organizatörü
Henüz Tamamlanmadı	* Yelken	* Kayak	* Kendi kendini savunma
* Golf	* Yatçılık		
* Hokey	* Triatlon		
* Softbol	* Engelliler		
* Petank			
* Kriket			
* Okçuluk			
* Ragbi			

Belirtilen bu alanlardan herhangi birinden antrenörlük için gereken toplam ders saatleri de aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 9. Nat Holman Koç ve Eğitici Okulu Ders Piramidi

Yüksek Eğitim	Seminer, Workshoplar
Koçlar	
Ulusal koç dersi	150 saat
Üst kademe dersi	350 saat
Koçluk dersi	820 saat
Eğitmenler (instructor)	
Elit eğitmen A Seviye	60 saat
B Seviye	240 saat
C Seviye	150 saat (Wingate de veya bir beden eğitimi bölümünde veya bölgesel koljde 1 yıl)
Yardımcı Eğitmenler (bölgesel seviyede)	100 saat (A seviye 60 saat, B seviye 240 saat) (Rekreasyonel aktiviteler&spor yönetimi)
Müsabaka Sporü	

EGİTMENLER MÜFREDATI

C Seviye Eğitmenler – 150 saat	
Spor Bilimleri Çalışmaları 20 saat	
Anatomi, Fizyoloji, Metodik, Eğitmenin rolü:	
Uygulama & Teorik Çalışmalar 130 saat	
B Seviye Eğitmenler – 240 saat	
Spor Bilimleri	92 saat
Fizyoloji	14 saat
Motor Öğrenme	14 saat
Metodik	7 saat
Antrenman Teorisi	20 saat
Spor Psikolojisi	12 saat
Spor Sakatlıklarından Korunma	4 saat
Beslenme	7 saat
Uygulama & Teorik Çalışmalar 148 saat	
A Seviye Elit Eğitmenler – 60 saat	
Didaktik	20 saat
Antrenman teorisi	20 saat
Eğitim Filozofisi	20 saat
Sertifikalı Koçlar Müfredatı	
Toplam 820 saat	
Spor Bilimleri Çalışmaları	365 saat
Anatomi	40 saat
Fizyoloji	45 saat
Psikoloji (Gelişme & spor psikolojisi)	50 saat
Spor Teorisi	50 saat
Motor Öğrenme	20 saat
Spor Sakatlıklarından Korunma	10 saat
Biyomekanik	20 saat
İstatistik	20 saat
Çocuk Antrenmanı Teorisi	30 saat
Seçmeli ders 1	30 saat
Seçmeli ders 2	30 saat
Seçmeli Ders: 6 dersten 2 tanesi seçilir	
Konular: Spor yönetimi, Spor masajı, Alternatif tıp, Çocukların fiziksel hazırlanması, Beslenme, Sporda fiziksel kondisyon	
Kuvvet Antrenmanı (Uygulamalı) 20 saat	
Uygulama & Teorik Çalışmalar 385 saat	
Teorik Konular	240 saat
Uygulama Konular	115 saat
Kıdemli Koç ile Sahada Çalışma	30 saat
Bir Kulüpte staj	70 saat
Kıdemli Koç Ders Müfredatı	
Toplam 350 saat	
Spor Bilimleri	130 saat
Spor Psikolojisi	30 saat
Fizyoloji	40 saat

Spor Teorisi	40 saat
Beslenme	20 saat
Uygulama & Teorik Çalışma 220 saat En az 10 günlük bir Antrenman Kampı	

SONUÇ VE ÖNERİLER

Antrenör eğitiminin günümüzde ulaştığı nokta artık yüzyılın başlangıcındaki gibi değildir.Spor,hem performans sporu olarak hem de insan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri sebebiyle çok büyük bir kitlenin ilgi alanı içersidedir.Ülkelerin spora yaptıkları yatırım ve katılmaları beraber önemli bir endüstri alanı oluşmuştur.1993 tarihi itibariyle Almanya ‘da spor sektöründe sporla ilgili 700.000 çalışan gibi önemli bir boyuta ulaşmıştır(Anders,1995:62).Bu itibarla,sporun bir çok alanında artık ciddi profesyonellik söz konusudur.Burada bahsedilen profesyonellik ücret karşılığı bir iş yapmak değil,yapılan işlerin artık meslek olarak kabul edilmesidir.Bu mesleklerin içinde spor eğitimcisi/antrenör temel noktayı oluşturmaktadır.Bu sebeple de spor eğitimcisi / antrenör eğitimi de konunun

can damarı olduğunu düşünmekteyiz. Antrenör eğitimi bir çok ülkede uzun yıllara yayılan ve özellikle de üniversite eğitimiyle tamamlanmaktadır.

Ülkemizde de antrenör eğitimi önemli mesafeler kat etmiştir. Çalışmamızda da belirttiğimiz gibi müfredat programları sürekli gelişim içersindedir ancak bu gelişimin yeterli olduğu söylenemez. Çok yakın bir tarihe kadar antrenör kurslarına kabul şartlarında ilkokul mezunu olmak yeterli sayılmaktaydı. 1987 yılında çıkartılan yönetmelikte ilk defa antrenörlük kurslarına katılabilme şartları içerisine lise mezunu olma şartı getirilmiştir. Ancak 1994 yılında çıkartılan yönetmelikle bu kurala bir çok istisnalar getirilmiştir. Böylece yine 1987 yönetmeliğinin gerisine gidilmiştir.

Ortaöğretimi tamamlayamamış bir insanın kurslarda anatomi,biyo-mekanik gibi temel dersleri kavrayabilmeleri zor olacaktır. Antrenörün insan sağlığı üzerindeki etkisi ihmal edilemez. Özellikle de çocukların hem ruhsal hem fiziksel gelişimini etkilemektedir. Herhangi bir spor dalını belli bir süre yapmış olmak, bu derece önemli etkileri olabilecek bir alanda eğitim yapabilme yetkisi veremez. Çünkü bir spor dalında spor eğitimi sadece egzersiz veya koşu değildir. Bu hareketlerin insan üzerindeki etkilerinin olumlu olması önemlidir.

Sporda ileri gitmiş ülkeler spor eğitimcisinin yetiştirilmesini kısa süreli olmayan kurslar ve sürekli eğitimi desteklemektedirler. Özellikle Avrupa Birliği yapısı içersinde ortak bir eğitim sistemi kurulmaya çalışılmaktadır. Ülkemizin de Avrupa birliği içersinde yer almak teşebbüslerine hazırlık olmak amacıyla uyum çalışmaları yapılmalıdır.

3289 sayılı GSGM Kanunu çerçevesinde yönetmeliklerle geliştirilmeye çalışılan antrenör eğitimi sadece yönetmelik mantığında yeterli sayılmamalı uygulamada da gereken ciddiyet gösterilmelidir. Antrenör eğitimi ile ilgili Avrupa ülkelerinin programlarında da görüldüğü gibi antrenörlük eğitimi uzun sürelerle ve özelliklede üst kademeler üniversiteler veya enstitüler tarafından yürütülmektedir. Bir çok ülkede en üst kademe eğitimi tamamen üniversitelere bırakılmıştır. Ülkemizle mukayese edildiğinde bu eğitim belli başlı üniversitelerce yapılmaktadır. Ancak ülkemizdeki karmaşa bu noktada da kendini göstermektedir. Bir çok üniversitenin fiziksel şartlarının yetersizliği yanında akademisyen ve teknik kadronun da eksikliğine rağmen antrenörlük eğitimi bölümleri açtığı görülmektedir.2001-2002 Öğretim Yılı itibari ile A.E.B.'sayısı 15 olmuştur. Yine aynı yıl

itibari ile alınacak öğrenci sayısı 875'dir. Bu da sorunun bir başka boyutudur. Çünkü bu okullara başvuran adayların tümünün başvurdukları dallarda lisanslı olmaları zor görünmektedir.

Spor gibi özel beceri ve yetenek isteyen bir alanda yetişecek eğitimcilerin o spor dalının şartlarını yaşamış olması gerektiği spor uzmanlarının çoğunun kabul ettiği bir gerçektir. Bu açıdan değerlendirildiğinde antrenörlük bölümüne başvuracak adaylarda ilgili spor dalında lisans zorunluluğu getirilmesi önem arz etmektedir.

A.E.B. içersinde bu zorunluluğu sadece Marmara Üniversitesi B.E.S.Y.O., A.E.B. istemektedir. Ülkemizde antrenörlük belgesini veren kurum olarak G.S.G.M. bu husustaki isteklerini ve taleplerini ortaya koyacak bir düzenlemeyi acilen yapması gerektiği kanaatindeyiz böylece gereken şartlara sahip olmayan üniversiteler A.E.B. açamayacaklardır. Bir çok A.E.B. açılması ülkemizdeki antrenör sayısını arttıracaktır. Ancak Antrenörün insan üzerindeki daha önceki bahsedilen etkileri sebebiyle sayısal çoğunluktan ziyade kaliteli yetişmiş antrenörlerin olması önemlidir.

Çalışmamızın önemli sorunlarından biride antrenör eğitiminde ülkenin spor branşlarının ihtiyaçları doğrultusunda belirli bir planlamanın olmadığı tespit edilmiştir. Bazı spor branşlarında antrenör eğitime yönelik kurslar sayısal olarak yeterli seviyedeysen, bazı dallarda ise çok yetersizdir. Halbuki ülkenin spor politikası çerçevesinde antrenör ihtiyacı belirlenmeli ve yapılacak planlamalarla antrenörler yetiştirilmelidir. G.S.G.M. Spor Eğitim Dairesi'nin verilerine göre 2000 yılı itibari ile tüm branşlarda (Futbol Hariç) antrenör sayısı 17821'dir (Bkz.Ek:1)Nüfus olarak yakın değerlere sahip Almanya' da ise bu sayı 1995 yılı itibariyle eğitim görenlerin sayısı 45000'dir. Görüldüğü gibi antrenör yetiştirmede kalite sorununun yanında sayısal olarak da çok eksik olduğu görülmektedir. Antrenör eğitiminin sürekli değişiklik gösterdiği ülkemizde bir diğer olumsuzluk da antrenörlüğün bir meslek yapısına kavuşturulmamasıdır. Antrenörlüğün meslek yapısına dönüşmesi ilgiyi arttıracak dolayısı ile kalitenin geliştirilmesi zorlanmış olacaktır. Bu konu Avrupa'da da tartışma konusudur. Ancak özellikle Almanya, Fransa gibi ülkelerde antrenör eğitimi üst seviyeye çıkartılarak antrenörlüğün iş yasası çalışmalarını yürütmektedirler.

Ülkemizde özellikle G.S.G.M. bünyesinde antrenörlük kadrolarının nitelikli antrenörlerce tamamlanması ve fonksiyonel hale getirilmesi Türk Spora büyük ivme kazandıracaktır. Antrenörlüğün meslek olarak düşünülmesine ve hukuksal düzenlemelerin yapılmasına destek olacaktır.

Türk Sporunun yönetim yapısı da tartışmaya açıktır. G.S.G.M. ve Federasyonlar arasındaki emir-komuta zinciri ile federasyonların istediği planlamayı yapması güçleşmektedir. Yapı içerisinde federasyon başkanları seçimle gelmektedir. Ancak bütçenin belirlenmesi ve kontrolü G.S.G.M.'dedir. Bu durumda da federasyonların antrenör eğitimi için özel düzenlemeler yapma şansı azalmaktadır.

ÖNERİ I

1., 2. ve 3. kademelerde açılacak olan kursların temel eğitim programlarının mevcut uygulaması bilindiği gibi yoğun bir program şeklinde olmakta, ders saatleri ve sınırlandırılmış günlere bağlı olarak yürütülmektedir.

Bu programların uygulanmasında hem eğitim, hem de değerlendirme safhasında gerçekçilikten uzak, sadece şekil olarak gerçekleşmesi söz konusudur. Herhangi bir dersin yoğun bir program içerisinde bir yada iki güne sıkıştırılması, eğitimin amacından uzaklaştırılmasına yol açmaktadır. Derslerin bu şekilde anlatılmasıyla gerçek bir bilgi aktarımı olmamakta; kursiyerler de bu bilgileri anlamak ve özümsemek imkanı bulamamaktadır.

Kursların düzenlenmesiyle ilgili önerilerimiz şunlardır:

- Açılan kurslara katılacak adayların belirlenmesi: İlgili federasyona veya Spor Eğitim Dairesi Başkanlığına müracaat eden adaylar, belirlenen kriterlere uygun olarak değerlendirilir. Müracaatları uygun görülen adaylara kabul belgesi ve Temel Eğitim Kursu programını içeren ders programı ve ilgili ders notları gönderilir.

- Kursun başlangıç tarihinden yaklaşık 6 ay önce adaylara kursta görecekları derslerle ilgili yayınlar (kitap, makale, CD, Video-kaset vb.) göndererek, bu bilgilerle kursa ön

hazırlıklarını tamamlamış olarak gelmeleri amaçlanır. Böylece adaylar kursa gelmeden önce kursta öğrenecekleri derslerle ilgili ön çalışma yapabilmeleri sağlanır.

Uygulama: Kurslar Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinde belirtilen süre/saat koşullarına uygun olarak yüz yüze eğitim metoduyla yapılır. Kurslarda işlenecek konularla ilgili daha önce gönderilen ders notlarına bağlı kalarak adaylara örneklemelerle dersler anlatılır; adayların sorunları cevaplanır. Böylece bilgi aktarımı gerçekleşmiş olur.

Değerlendirme: Kurslarla ilgili değerlendirmeler, kursun sonunda ihtiyaç duyulan oturum sürelerinde ders öğretim elemanları ve Spor Eğitim Daire Başkanlığının görevlendireceği sınav koordinatörlüğünce yapılır. Her dersin soruları hazırlanan soru kitapçığı içerisinde Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı'na veya AEDK tarafından ve sınav anında sınav salonunda açılır.

Amaç:

- Adayları kısa süreli uygulanan antrenörlük kurslarındaki yoğun yüklemeye yapısından doğan problemlerin ortadan kaldıracaktır,
- Adayların alacağı derslere hazırlanarak gelmesiyle konularla ilgili bilgilenmeleri gerçekleşecektir.
- Soru Bankası oluşturulması ve soruların gönderilmesiyle ders içerikleri hakkında pekiştirilme daha etkin hale gelecektir.

ÖNERİ II

Antrenörlük Eğitim Yönetmeliği'ne bağlı kalınarak Spor Yükseköğrenimi veren Üniversitelerce programlar hazırlanır.

Bu programlar;

1. Kış Dönemi Temel Eğitim Programları: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının fiziksel imkanları kullanılarak hafta sonu kursları şeklinde programlar düzenlenir. Adaylar, spor branşı ayırımı yapılmaksızın ders alma yöntemi ile devamlarını tamamlar, ilan edilen tarihlerde belirlenen soru bankası içerisinde hazırlanan değerlendirme soruları

ile sınava alınırlar. Sonuçlar değerlendirme formu ile GSGM Eğitim Dairesi Başkanlığına gönderilir. Katılmayı arzu ettiği antrenörlük kademesi ile ilgili derslerini tamamlayan aday, GSGM Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığından alacağı transkriptle veya bir belge ile ilgili federasyona müracaatını yapar ve özel eğitim programlarına şartları uygunsa kabul edilir.

2. Yaz Dönemi Temel Eğitim Programları: Liglerin veya yarışmaların en az olduğu haziran-temmuz ayları içerisinde günlük ders saatleri azaltılmış ve kurs süresi uzatılmış tarzda yapılmalıdır.

Amaç.

Kursların süre/saat uygulamasını zamana yayarak eğitim/ğretim amaçlarına ve sonuçlarına uygun hedefe ulaşılması gerçekleşecektir.

ÖNERİ III

Antrenörlük Eğitim Yönetmeliklerinde ifade edilen yayınların temini konusunun acil olarak halledilmesi gerektiğini dşunmekteyiz. Açılacak olan kursların doğru başlangıç yapabilmesi için kurslarla ilgili yayınların hazırlanması önemlidir. Bu konularla ilgili dünya ülkelerinden alınacak antrenör yetiştirme programları öncelikle eviri yapılabilir veya baz tutularak hazırlık yapılabilir. Bu bağlamda antrenör eğitimi için aşağıdaki özel yayınlar hazırlanmalıdır.

1. Ortak kitaplar temel eğitim dersleri ile ilgili
2. Federasyonların zel branş eğitim yayınları. Özellikle yaş Guruplarına yönelik olarak programların hazırlanması önemlidir.
3. Hazırlanan bu yayınlar, Spor Eğitim Daire Başkanlığı veya federasyonlar aracılığıyla kursiyerlere gönderilmelidir.
4. Hazırlanan bu yayınların, internet bilgisayar ortamına aktarılması ve adayların kullanımına sunulması

ÖNERİ IV

I. kademedden itibaren kurslara katılan adaylardan makul ölçüde yayınlarla ve katılımıla ilgili bir ücret alınmalıdır. Böylece kursların yürütülmesinde kalite yükselecek ve devletimize olan yükü de azaltacaktır.

ÖNERİ V

Ülkemizde antrenör eğitimi veren kurumlar (GSGM, Üniversiteler, Federasyonlar) Ciddi bir koordinasyon içerisinde programlar geliştirmeli ve yürütmelidirler.

ÖNERİ VI

Üniversitelerin Antrenörlük Eğitimi Bölümlerinde de müfredat birliği mevcut değildir. Bazı farklılıkların olması mümkün görülebilir ancak çok farklılık olmamalıdır.

ÖNERİ VII

Antrenör eğitim yönetmeliği Avrupa Antrenörlük yapısına göre yeniden düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

AMTLICHE Mitteilungen,” Deuthche sporthochschule”, Carl-Diem-weg Köln, 1987.

DEMİREL, Nuri,” Sporda Yönetim Teşkilatlanma ve Organizasyonlar”, BTSGM yayın No:35, Ankara, 1986“Drektstadyum Kombinationsstudium”, Trainer Akademia, Köln, 1989.

EİSNER, Branko, “Lectures”, UEFA Yay.,1985.

FINKBEİNER, Alfred, “Lectures”, UEFA yay., 1985.

FİŞEK, Kurthan, “100 soruda Türkiye Spor Tarihi”, Gerçek Yayınevi, İstanbul,1985.

KETEN, Mustafa, “Türkiyede Spor” , II.Baskı, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1993.

LEE, Martin, “Coacing Children İn Sport”, London, 1990.

MARTENS, Rainer, “Successfull Coaching”, Human Kinetichs, Kanada, 1998.

ÖZMEN, Öner, “Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni”, Yılmaz Matbaası, Ankara, 1978.

SHALEV, Rubi, “The Nat Holman School For Coaches and İnstructors Handbook, “ Wingate Enstitüsü, 1995.

SHALEV, Rubi, Wingate Enstitüsü, “Antrenörlük Bilgisi Ders Notları”, 2001

STEİNKEMPER, H., “İnfermation Über Die Ausbildung Futball- Tranier”, Deutsche Sporthochschule, Köln, 1989.

ANDER, Georg, “Spor Politikası ve Çalışma Tedbirleri” İşveren Olarak Spor Kulüpleri ve Kuruluşları, Witten, 1998.

BİSANS, Gero, “Pedagoji ve Psikolojinin Futboldaki Önemi”, Warendorf Semineri, UEFA. Yay. 1987.

BİSANS, Gero, “Alman Futbol Federasyonu Antrenörlük Eğitimi”, Internationales Trainer Symposium, Köln, 1995.

EDRE, Rekrer, “Macaristan’da Antrenörlük Eğitimi Hakkında Düşünceler”, Internationales Trainer Symposium, Köln, 1995.

JACKY, Ernest, “Avrupa Futbolunda Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, İstanbul, Candan Tarhan Semineri T.F.A. ve M.Dergisi, İstanbul, 1990.

MESTER, Joachim, “Üniversite Düzeyinde Antrenörlük Eğitimi”, Internationales Trainersymposium, Köln, 1995.

RAYMOND, Claude, “Avrupa Birliğinde Resmi Antrenörlük Meslek Eğitimi ve Ek Faaliyetleri”, Internationales Trainersymposium, Köln, 1995.

STRAHL, Ernest, “İsviçre’de Antrenörlük Eğitimi”, Internationales Trainersymposium, Köln, 1995.

URİ, Schaefer, “Trainerausbildung im Ausland”, Internationales Trainersymposium, Köln, 1995.

3289 sayılı GSGM Kanunu.

1987 GSGM Antrenör Eğitim Yönetmeliği, Gökçe Ofset, Ankara.

3460 Sayılı TFF Kanunu.

GSGM Sözclemeli Spor Uzmanı ve Antrenör Çalışması Hakkında Yönetmelik,

Resmi Gazete, Sayı 20794 ,22 Şubat 1991.

29 Mayıs 1990 Tarihli Futbol Teknik Yönetici ve Öğretici Talimatı.

1994 GSGM Antrenör Eğitim Yönetmeliği Gökçe Ofset, Ankara.

3813 Sayılı T.F.Federasyonu Kanunu

Celal Bayar Üniversitesi, BESYO Antrenörlük Eğitimi Müfredat Programı.

Çukurova Üniversitesi, BESYO Antrenörlük Eğitimi Müfredat Programı.

Dicle Üniversitesi, BESYO Antrenörlük Eğitimi Müfredat Programı.

Gazi Üniversitesi, BESYO Antrenörlük Eğitimi Müfredat Programı.

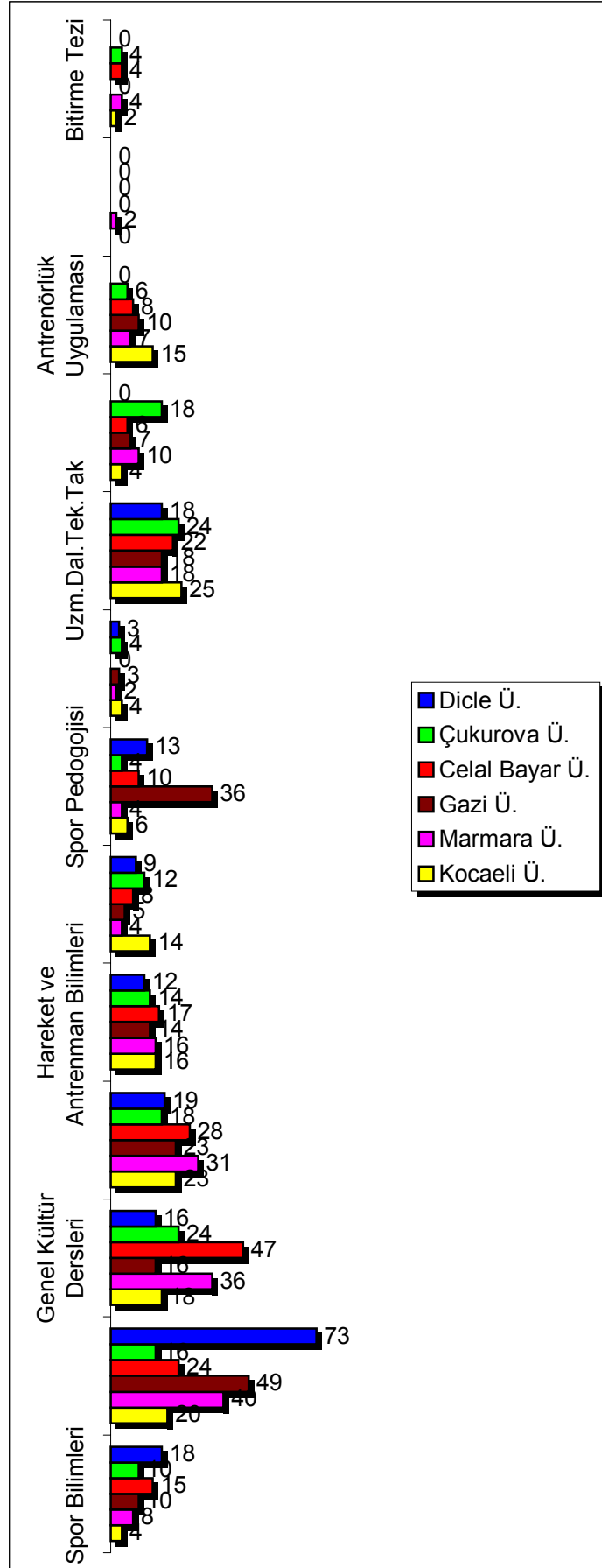
Marmara Üniversitesi, BESYO Antrenörlük Eğitimi Müfredat Programı.

EK - 1

EK - 2

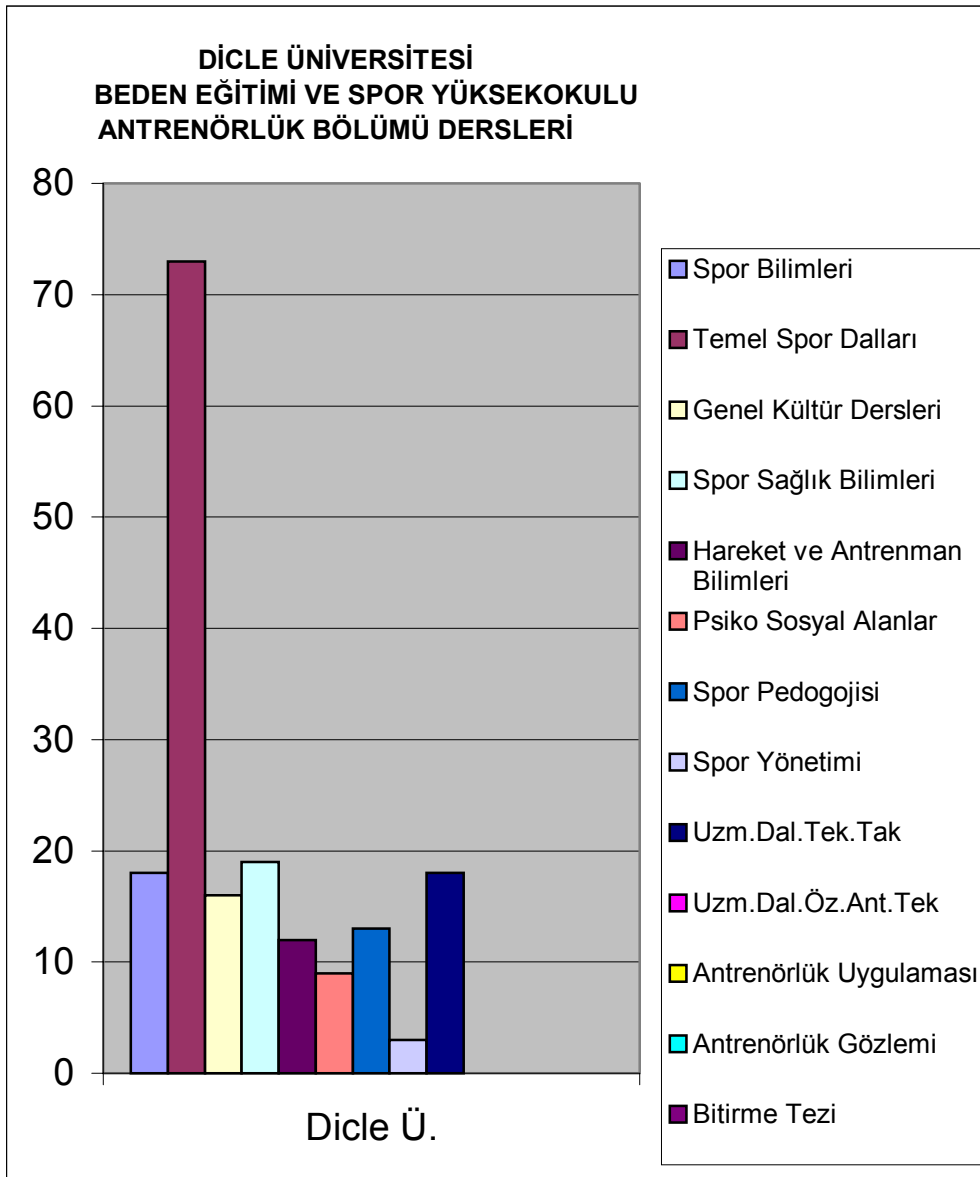
EK – 3

Şekil 2. Antrenörlük Eğitimleri Bölümü Ders Dağılımları

Şekil 5. D.Ü.A.E.B. Öğretim Programı

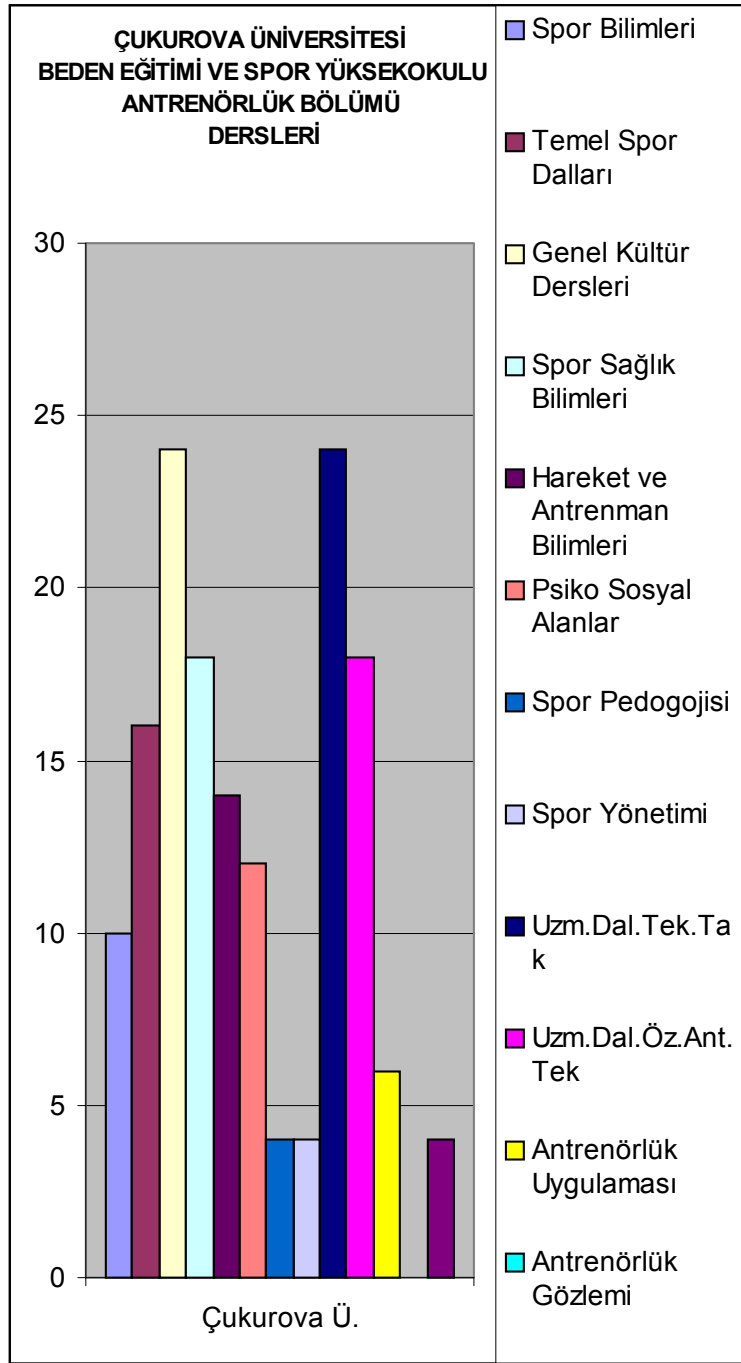
Grafikte görüldüğü gibi Antrenörlük Eğitimi Bölümünün Uzmanlık Alanı dersleri yetersiz görülmektedir. Özellikle Temel Spor Dallarının yoğun olması bir alanda ihtisaslaşmayı önleyecektir. Halbuki antrenörlükte bir alanda uzmanlaşma önem taşımaktadır. Genel olarak Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ders müfredatı özelliklerini taşımaktadır.

Şekil 4. Ç.Ü.A.E.B. Öğretim Programı

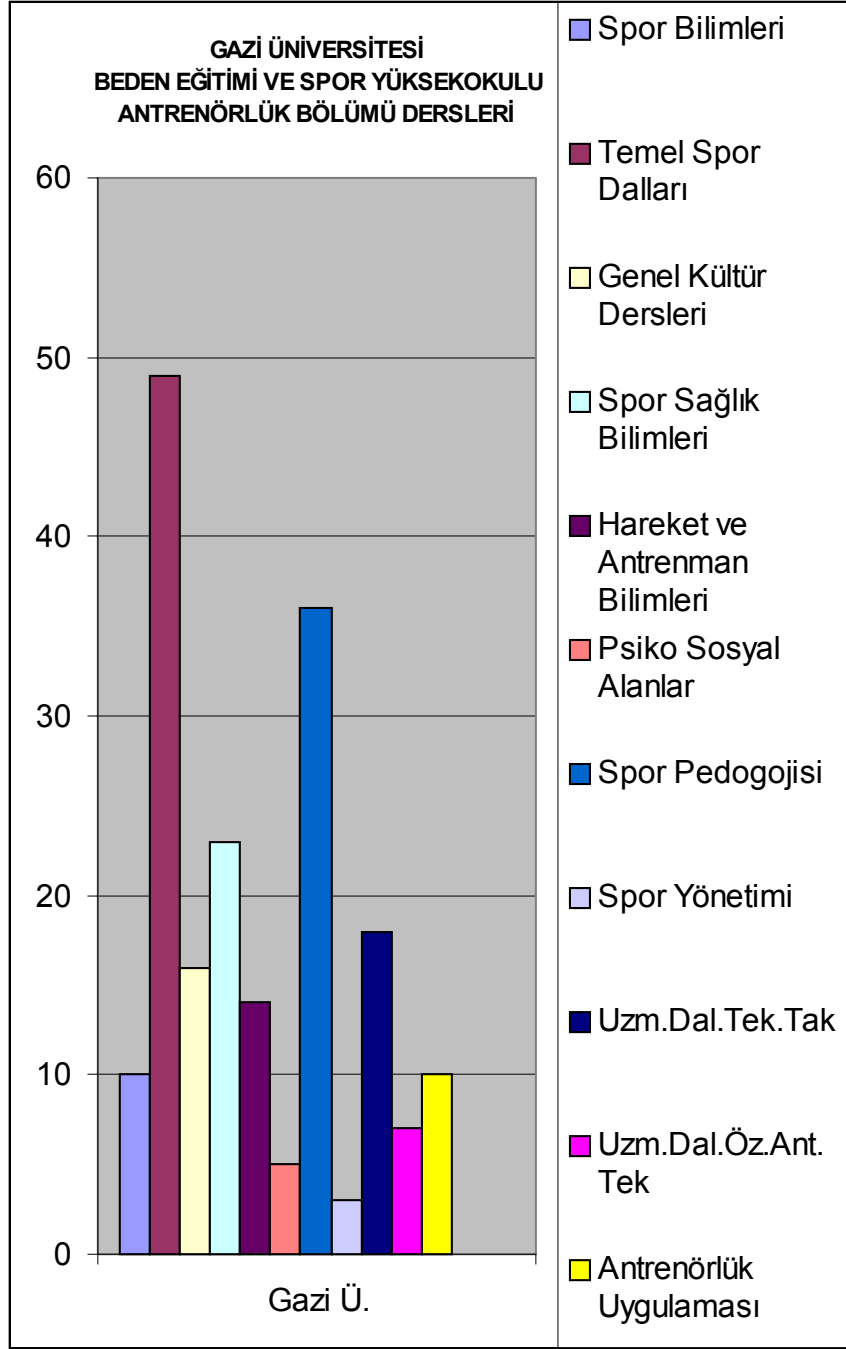
Çukurova Üniversitesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü uzmanlık alanıyla yakından ilgili alanlara ağırlıklı bir program uygulamaktadır. Birinci sınıftan itibaren 8 yarı yıl Uzmanlık Eğitimi dersleri başlamakta ve uygulamayla eğitim desteklenmektedir.

Grafikte görüldüğü gibi; Mesleki eğitim dersleri dengeli bir şekilde dağılım göstermektedir. Derslerin tüm yarı yıllara dağılımı yandaki tabloda görülmektedir

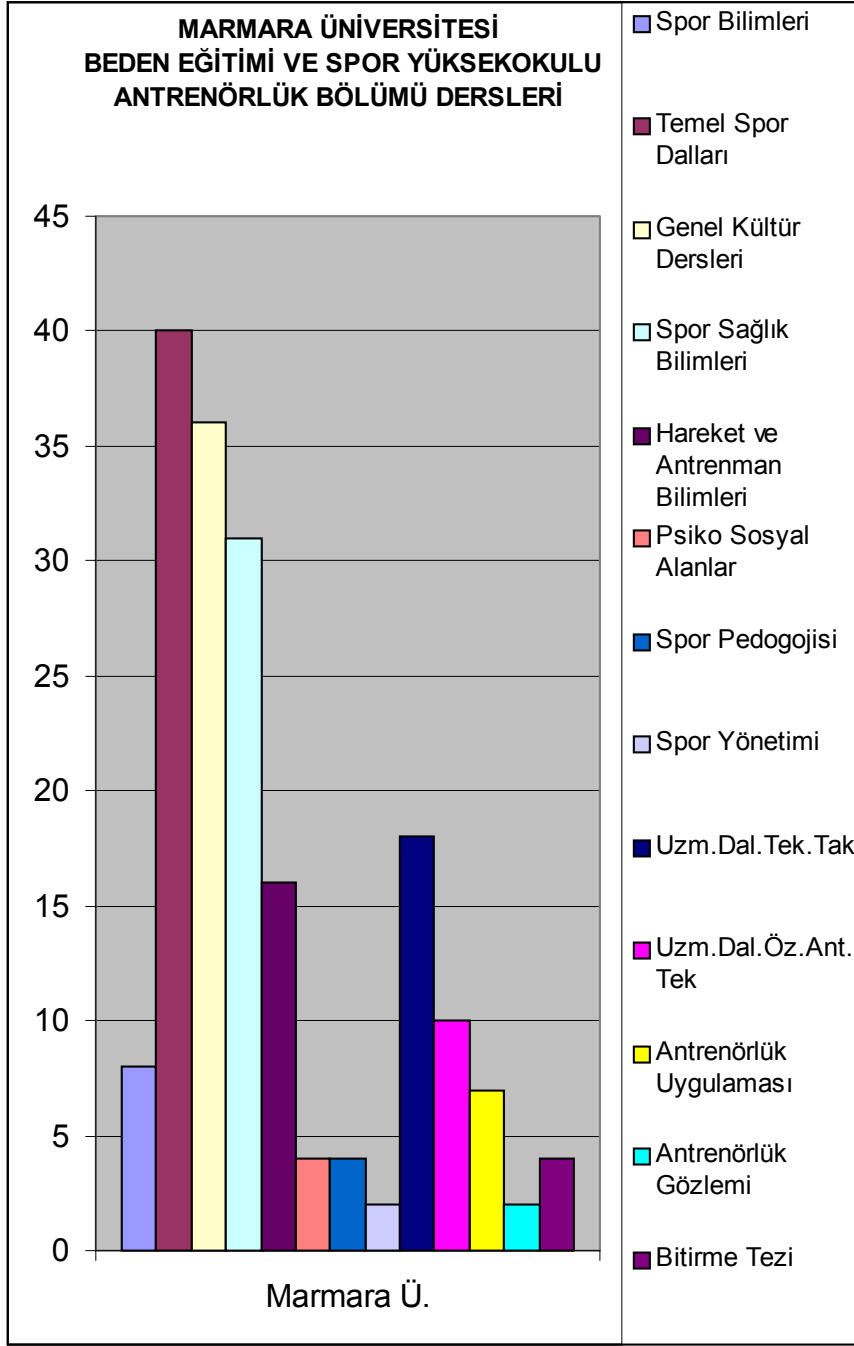
Şekil 6. G.Ü.A.E.B. Öğretim Programı

Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü ayrı bir program uygulamamaktadır. Beden Eğitimi Bölümü çerçeve programı içersine antrenörlük alanıyla ilgili dersler yerleştirmiştir. Bu yaklaşım sonucu da spor pedagojisi ve temel spor dalları ağırlıklı bir program ortaya çıkmıştır. Bununla beraber antrenörlük için gereken uzmanlık dalları dersleri ve diğer ilgili alanlarda önemli derecede yer almaktadır.

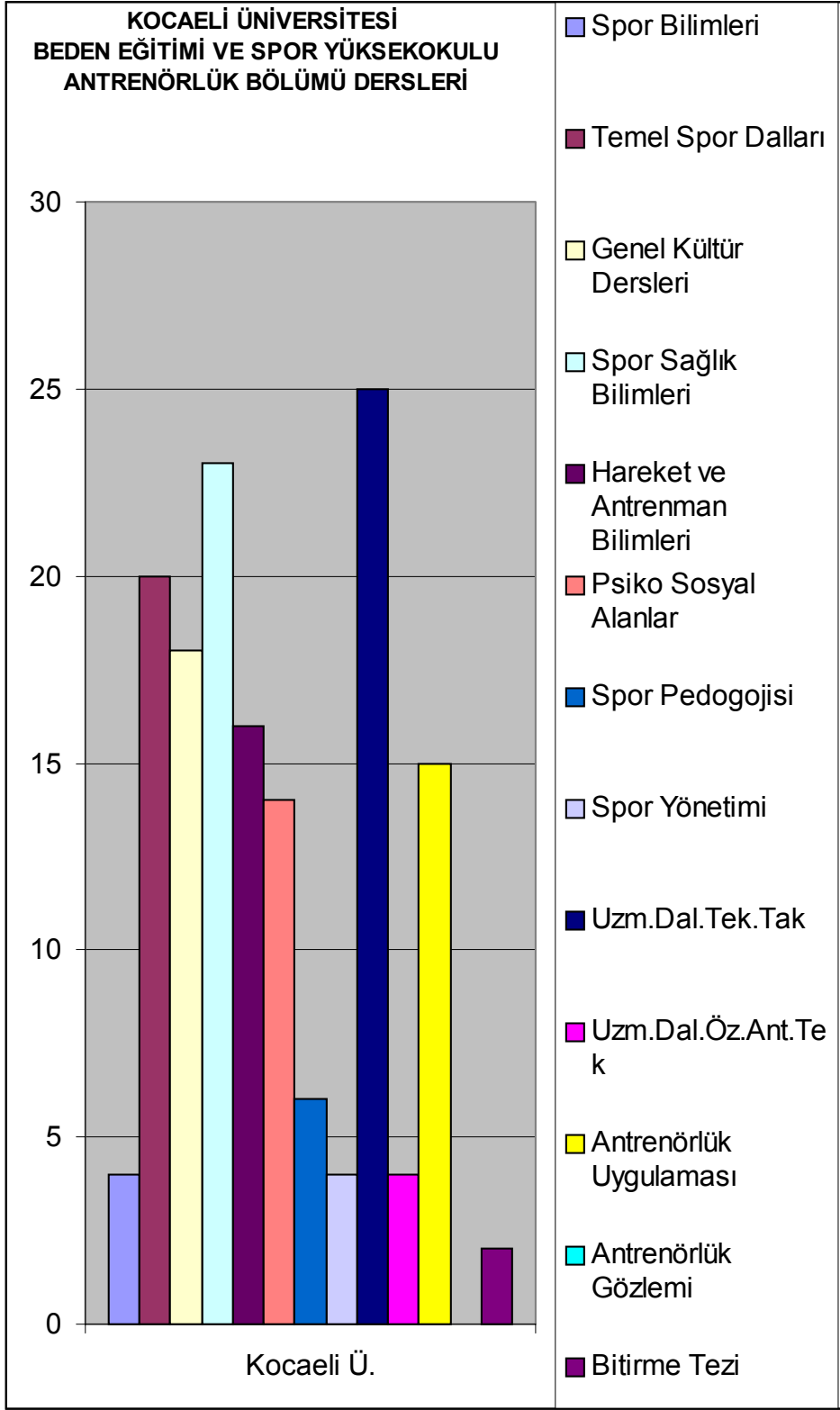
Şekil 8. M.Ü.A.E.B. Öğretim Programı

Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Öğretim programını gruplandırma yapılarak oluşturulan grafikte dikkati çeken önemli nokta Temel Spor Dalları, Spor Sağlık ve Genel Kültür derslerinin ağırlığıdır. Bununla beraber Hareket ve Antrenman Bilimleri alanları dengeli bir dağılım göstermektedir. Grafikte gruplandırma yapılarak gösterilmeye çalışılan alanların geniş dağılımını içeren tablo yukarıda gösterilmiştir.

Şekil 7. K.Ü.A.E.B. Öğretim Programı

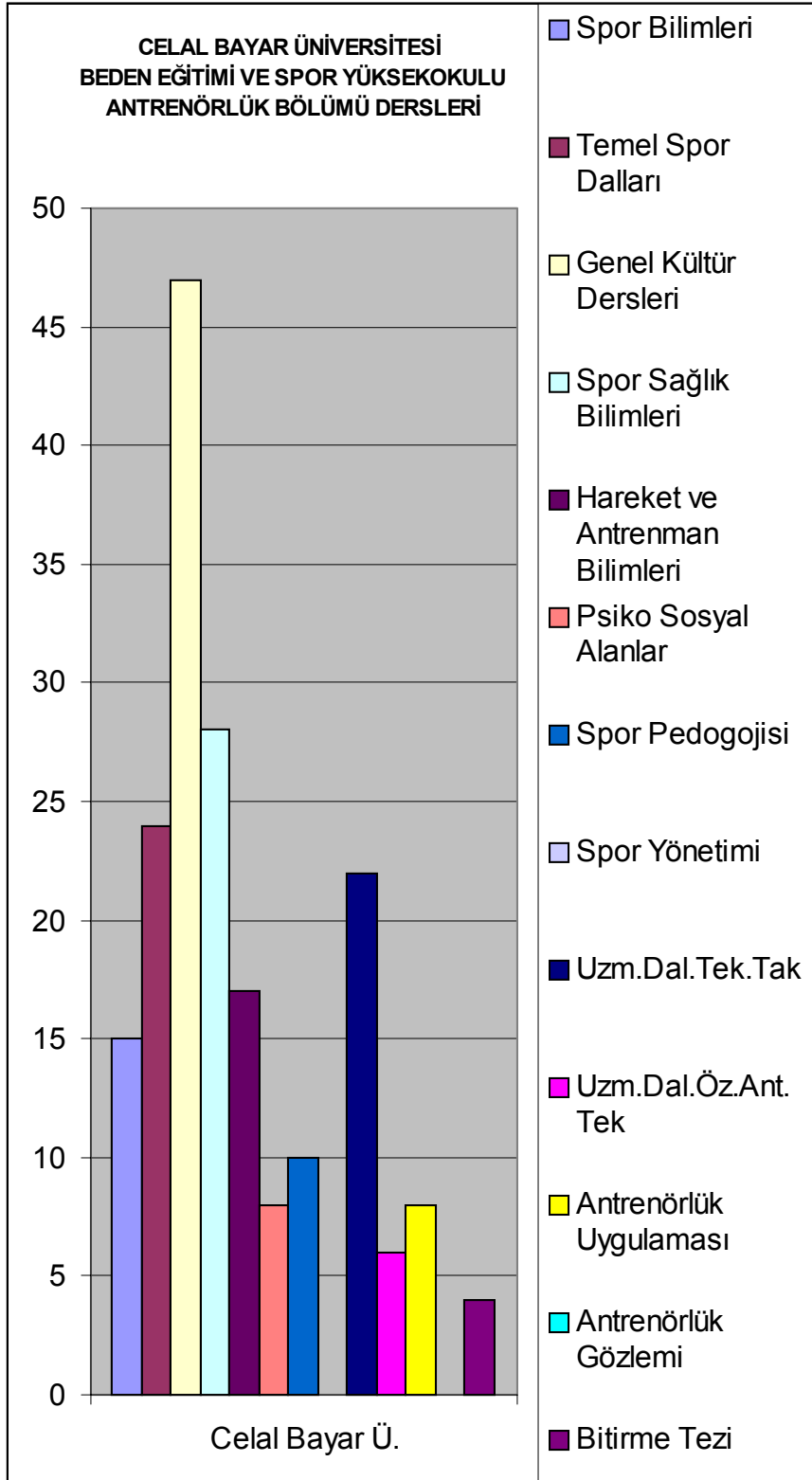
Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü spor dallarının çeşitliliğiyle dikkat çekmektedir. Grafikte görüldüğü gibi spor çeşitliliğinin dağılımında dengeli bir dağılım görülmektedir.

Şekil 3. C.B.Ü. A.E.B. Öğretim Programı

Spor biliminin tüm alanlarının dengeli dağılımı içerisinde olan bir program uygulamaktadır. İlk yıldan itibaren uzmanlık eğitim dersleri verilmekte, aynı zamanda diğer temel spor dallarının tanıtımı ve bilgi transferini geliştirecek bir yapıyla eğitim gerçekleştirilmektedir.

Grafikte ağırlıklı olarak Genel Kültür Derslerinin fazlalığı dikkat çekmektedir. Bununla beraber diğer alanlarda da dengeli bir dağılım görülmektedir.

SEÇMELİ ALAN DALI DERSLERİ
III. SINIF

bkd	Dkd	DERSLER	
1	ÖA3	SAD I-II	Seçmeli Alan Dalı I-II
2	ÖA3	254 I-II	*Seçmeli Spor Dalı Prog. I-II
3	ÖA3	235 I-II	*Doğa Sporları Prog. I-II
4	ÖA3	236 I-II	*Halk Oyunları Prog. I-II
5	ÖA3	237 I-II	*Sporda kondisyon ve Performans Geliştirme
6	ÖA3	238 I-II	*Oy-Müz-Dans-Har.T s Har.Tiy.Pr. I-II
7	ÖA3	239 I-II	*Ritm Eğitimi Prog.I-II
8	ÖA3	320 I-II	*Engeller Sporü Prog. I-II
9	ÖA3	240 I-II	*Herkes İçin Spor Prog. I-II
10	ÖA3	241 I-II	*Fitness Prog. I-II
11	ÖA3	439 I-II	*Rekreasyon Yönetimi Prog. I-II

ÖZGEÇMİŞ

1972 Yılında Eskişehir'in Sivrihisar ilçesinde doğmuştur. İlk ve orta öğretimini Eskişehir'de tamamlamıştır. 1990-1994 yıllarında M.Ü.Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde Lisans Eğitimi tamamlamıştır.

1995 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır.

1994-1998 yılları arasında özel bir okulda öğretmenlik görevi yapmıştır. Halen 60.Yıl Sarıgazi İlk Öğretim Okulunda Öğretmenlik görevini sürdürmektedir.Evlidir.

